

4.-5. veebruaril 2016
Strand Spa & Konverentsihotellis

HARIDUSJUHTIDE AASTAKONVERENTS IX

.....

Palun kirjutage siia oma nimi, et materjalil oleks
võimalik teie juurde tagasi jõuda juhul,
kui teineteist kaotate.

Hea Haridusjuht,

Meil on rõõm tervitada teid üheksandal Haridusjuhtide Aastakonverentsil.

Programmi koostades lähtusime kolmest märksõnast. Esimene neist on “haridusvõrk”, mida isegi kõikvõimas otsingumootor riiklikus kontekstis kuidagi üles ei leia. Visandame konverentsil, milline haridusvõrk võiks olla.

Konverentsi teine märksõna on “õpetaja”. Üheksa aasta jooksul on konverentsi läbivaks sõnumiks olnud, et muudatuste ja arengu võti on õpetaja. Arutame konverentsil, kuidas head õpetajat leida ja hoida.

Konverentsi kolmas märksõna on “maine”. See on haridusasutuse jaoks ehk kõige olulisem kapital. Uurime konverentsil, mis kasvataks meie haridusvõrgu, haridusasutuste ja õpetaja kutse mainet.

Traditsiooniliselt kutsume neist teemadest rääkima haridusega külgnevate valdkondade arvamusiõidrid, kellel on teemale värske vaade. Samas proovime olla väga praktilised, et nõuannetega oleks kohe ka midagi peale hakata.

Eelmise aasta Haridusjuhtide Pidude julgustas jätkama stiilipeo traditsiooni ning tänavune pidu viib meid 30ndatesse aastatesse.

Soovime teile huvitavat ja kasulikku aastakonverentsi ning meeleolukat pidu!

Toomas Kruusimägi
Eesti Koolijuhtide Ühendus

Endrik Randoja
Confent

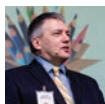
PROGRAMM

Neljapäev, 4. veebruar

10.00 **Hommikukohv ja osalejate registreerimine**

11.00

AVASÕNAD

Toomas Kruusimägi, Eesti Koolijuhtide Ühenduse esimees
Mart Luik, ajakirjanik, saatejuht ja ettevõtja

11.15

VISIOON

Kuidas muutus Eesti õhuvägi 20 aastaga lennuklubist riigikaitse nurgakiviks?

Jaak Tarien, Eesti õhuväe ülem

12.00

TÖÖANDJA

Millised on tööandja ootused Eesti haridusvõrgule ja tööandja roll haridusvõrgus?

Igor Rõtov, Äripäeva peadirektor

12.45

Lõuna

14.00

POLIITIKA

Kuidas haridusvõrk poliitilistest tõmbetuultest lahti haakida?

Ahto Lobjakas, kolumnist

14.45

LÕIMUMINE

Kuidas teha võõrastest omad ja võõrastele omaks saada?

Katri Raik, Sisekaitseakadeemia rektor

15.30

Vaheaeg

16.00

ÕIGUS

Kas põhihariduse korraldus vastab Põhiseaduse sättele ja mõttele?

Ülle Madise, õiguskantsler

ÕPETAJA

Kuidas rehabiliteerida õpetaja Tammikut?

Priit Kruus, *pedagoog ja näitleja*

16.45

Aastakonverentsi esimese päeva lõpp

17.30

PIDU

Haridusjuhtide Pidut Mart Sanderi ja swingiorkester Bel Etage'i juhtimisel

20.00 - 00.00

Reede, 5. veebruar 2016

INFOTUND

**EKJÜ infotund Jurmala saalis
EAHJÜ infotund auditooriumis**

10.00

ÕPPETUND

Mida õppida Eesti meditsiinasutuste reformist?

Tiit Meren, *Taastava Kirurgia Kliinik, missioonikirurg*

11.00

MAINE

Kuidas saab õpetaja ise oma kutse mainet tõsta?

Martin Saar, *Tallinna Reaalkooli keemiaõpetaja*

11.45

Lõuna

12.30

TÄHENDUS

**Kuidas luua haridusasutusele ja -töötajale tähendust
ja mainet?**

Aive Hiiepuu, *Eesti Suhtekorraldajate Liidu esinaine*

13.30

KINGITUS

**Mida kingiksid haridusjuhid oma riigile 100.
sünnipäevaks?**

Jaanus Rohumaa, *EV100 korraldustoimkonna juht*
Anneli Ohvril, *EV100 turundus- ja kommunikatsioonijuht*

14.15

Aastakonverentsi lõpp ja kojusõit

15.00

Jaanika Aasa

SA Innove

Erli Aasamets

Kilingi-Nõmme Gümnaasium

Aino Aasma

Põlva Roosi Kool

Kersti Aasmets

Vaeküla Kool

Toomas Aavasalu

C. R. Jakobsoni nim Torma Põhikool

Airi Aavik

Virtsu Kool

Merje Aavik

Ülenurme Gümnaasium

Monika Adamson

Põlvamaa Rajaleidja keskus

Tiit Aedmäe

Martna Põhikool

Elle Agarmaa

Tartu Lasteaed Sipsik

Ruth Ahven

Tartu Veeriku Kool

Tatjana Ait

Jõhvi Gümnaasium

Annelly Ajaots

Nissi Põhikool

Anti Alasi

Jõgevamaa Gümnaasium

Terje Alev

Kurtna Kool

Ramia Allev

SA Archimedes

Riho Alliksoo

Pärnu Tammsaare Kool

Elle Allikvee

Rakvere Täiskasvanute

Gümnaasium

Heli Alumets

Sauga Põhikool

Kaarel Aluoja

Laupa Põhikool

Triin Andreas

Tallinna Suitsupääsupsa Lasteaed

Aive Annuste

Are Kool

Andres Anton

Muhu Põhikool

Eda Anton

Tartu Kutsehariduskeskus

Marju Aolaid

SA Innove

Aleksandr Apolinsky

Kose Vallavalitsus

Tõnu Armulik

Tallinna Ehituskool

Viljar Aro

Saaremaa Ühisgümnaasium

Aina Arro

Tallinna Nurmenuku Lasteaed

Aimar Arula

Põltsamaa Ühisgümnaasium

Krista Aruoja

Harjumaa Alushariduse Juhtide

Ühendus

Aive Aru-Raidsalu

Valga Põhikool

Hiie Asser

Tartu Annelinna Gümnaasium

Marika Astor

Vihasoo Lasteaed-Algkool

Anne Avakivi

Tallinna Haraka Lasteaed

Laine Belovas

Noarootsi Gümnaasium

Anneli Bogens

Iisaku Gümnaasium

Sandra Brokäne

Staiceles vidusskola

Kaidor Damberg

Tallinna Mustamäe Gümnaasium

Aime Dreimann

Pärnu Liblika Lasteaed

Peep Eenraid

Audru Kool

Ivo Eesmaa

Hiiumaa Ühisgümnaasium

Linda Eino

Tallinna Ümera Lasteaed

Andres Elmik

Märjamaa Gümnaasium

Anne Endjärv

Kohtla-Järve Järve Gümnaasium

Signe Erikson

Rannu Lasteaed

Tõnu Erin

Kuressaare Vanalinna Kool

Margot Fjuk

Tartu Lasteaed Ristikhein

Signe Granström

Haridus- ja Teadusministeerium

Marina Grusha

Tallinna Lasteaed Kirsike

Joel Guljavin

Narva-Jõesuu Kool

Terje Hallik

Miina Härma Gümnaasium

Andrus Haugas

Pärnu Linnavalitsus

Aive Hiiepuu

Eesti Suhtekorraldajate Liit

Margit Hiiet

Tallinna Lasteaed Südameke

Piret Hiisjärv

Harju Maavalitsus

Annelly Hindrikson

Võru Gümnaasium

Signe Hohensee

Tallinna 21. Kool

Kristin Hollo
Haridus- ja Teadusministeerium

Ilme Hõbemägi
Aakre Lasteaed-Algkool

Anne Hütt
Sihtasutus Archimedes

Merle Hüva
Halliste Põhikool

Ülle Iir
Häädemeeste Keskkool

Maie Jaago
Viljandi Täiskasvanute Gümnaasium

Inge Jalakas
Kuressaare Gümnaasium

Erik Joasaare
Tallinna Saksa Gümnaasium

Anne Juhkam
Tartu Linnavalitsus

Hannelore Juhtsalu
SA Archimedes

Tiiu Jõeväli
Tallinna Lasteaed Nõmmekannike

Joanna Jõhvikas
Confent

Heikki Järlik
Tsirguliina Keskkool

Mainer Järvelill
Meremäe Kool

Jaanus Järveoja
Nõo Realgümnaasium

Annika Jürs
Tallinna Rännaku Lasteaed

Marika Kaasik
Tartu Täiskasvanute Gümnaasium

Martin Kaasik
EKJÜ

Asta Kakk
Tartu Lasteaed Triinu ja Taavi

Katrin Kakkori
Tallinna Lasteaed Õunake

Tiina Kala
Võru Lasteaed Sõleke

Heda Kala
EAHJÜ

Helje Kala
Ääsmäe Põhikool

Imbi Kalberg
Rapla Ühisgümnaasium

Meeli Kaldma
Tallinna Teeninduskool

Indrek Kaldo
Pärnu Koidula Gümnaasium

Eve Kalimulina
Tallinna Kihnu Lasteaed

Anne Kaljur
Tartu Mart Reiniku Kool

Maire Kaljuveer
Tallinna Lasteaed Pallipõnn

Ly Kallas
Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasium

Marika Kallas
Tallinna Haridusamet

Henry Kallaste
Vinni-Pajusti Gümnaasium

Tiina Kallavus
Tartu Herbert Masingu Kool

Jaanus Kallion
Ääsmäe Põhikool

Andres Kampmann
Oru Kool

Gerdy Kangur
Tallinna Mesimummu Lasteaed

Mari Kase
Suure-Jaani Kool

Silja Kasekamp
Tartu Lasteaed Karoliine

Arno Kaseniit
Sillamäe Gümnaasium

Merike Kaste
Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasium

Svetlana Keisk
Nõo Realgümnaasium

Irja Keiv
Tallinna Kannikese Lasteaed

Kai Kens
Tartu Maarjamõisa Lasteaed

Lee Kerde
Tallinna Männi Lasteaed

Monika Kerse
Tallinna Padriku Lasteaed

Ilmar Kesselmann
Parksepa Keskkool

Sirje Kessler
Pärnu Lasteaed Pilleripall

Marge Kiel
Tallinna Lasteaed Karikakar

Heiki Kiidli
Tallinna Täiskasvanute Gümnaasium

Helle Kiik
Rannu Kool

Ave Kikas
Tartu Jaan Poska Gümnaasium

Silja Kikerpill
Pärnu Mai Kool

Reet Kikkas
Jõgeva Täiskasvanute Keskkool

Ülle Kippel
Rakvere Põhikool

Made Kirtsi
SA Archimedes

Marika Kissa
Viljandi Lasteaed Midrimaa

Maie Kitsing*Haridus- ja Teadusministeerium***Heidi Kiuru***Puhja Gümnaasium***Katrin Kivistik***Karksi-Nuia Lasteaed***Rita Klein***Veskitammi Lasteaed***Anne Kloren***Jüri Gümnaasium***Heidi Kodasma***Surju Põhikool***Piret Koiduaru***Tartu Lasteaed Kröll***Undel Kokk***end Tartu Karlova Kool***Inga Kolk***Tallinna Lasteaed Mudila***Kersti Kondor***Tallinna Vanalinna Täiskasvanute
Gümnaasium***Kadri Koort***Jüri Gümnaasium***Elmu Koppelmann***Tapa Gümnaasium***Anneli Korela***Nõo Põhikool***Urve Krause***Pärnu Kuninga Tänav Põhikool***Mall Krebstein***Tartu Lasteaed Midrimaa***Kaspar Kreegimäe***Tartu Linnavalitsus***Kaido Kreintaal***Kehra Gümnaasium***Marge Kroonmäe***SA Archimedes***Ülle Krusemann***Are Kool***Priit Kruus***pedagoog ja näitleja***Toomas Kruusimägi***Tallinna Inglise Kolledž***Kai Kukk***Tori Põhikool***Diana Kuntor***Rakvere Triinu Lasteaed***Anne Kurviste***Tallinna Paekaare Lasteaed***Karmo Kurvits***Võru Gümnaasium***Selje Kuusk***Pirita Kose Lasteaed***Rando Kuustik***Jakob Westholmi Gümnaasium***Mall Kõiv***Viljandi Linnavalitsus***Olga Kängsepp***veteran, end Väandra
Gümnaasium***Irene Käosaar***Haridus- ja Teadusministeerium***Marika Kört***Tartu Lasteaed Helika***Luule Kösler***Tallinna
Humanitaargümnaasium***Kädly Künnap***Turba Kool***Karin Kütt***Sillaotsa Kool***Ilmar Kütt***Viljandi Maavalitsus***Kalle Küttis***Haridus- ja Teadusministeerium***Ardi Kүүлal***Rannu Kool***Andres Laanemets***Pärnu Sütevaka
Humanitaargümnaasium***Terje Laanemets***Pirita Lasteaed***Eili Laas***Peetri Lasteaed - Põhikool***Asta Laas***Võhma lasteaed Mänguveski***Meka Meeli Laats***Lasteaed Pääsupesa***Riina Laev***Tallinna Lasteaed Pallipõnn***Mart Laidmets***Haridus- ja Teadusministeerium***Tiina Lall***Tallinna Lasteaed Kikas***Birgit Lao-Peetersoo***SA Innove***Evi Lapp***Kilingi-Nõmme lasteaed Kröll***Virve Laube***Pärnu Linnavalitsus***Kaja Lauk***Tartu Lasteaed Piilupesa***Lea Laumäe***Tartu Lasteaed Sass***Urve Leemet***Viljandi Lasteaed Midrimaa***Monika Lemberg***Pärnu Kesklinna Lasteaed***Kätlin Lepa***SA Archimedes***Virve Lepa***Pärnu Männipargi Lasteaed***Tiia Lepik***Miina Härma Gümnaasium***Rena Lepikult***Lastesõim Päkapiik***Tiit Lepp***Tartu Kunstikool***Ann Leppiman***SA Innove*

Raino Liblik

Tallinna Kuristiku Gümnaasium

Pille Liblik

Haridus- ja Teadusministeerium

Maris Liiders

Harju Maavalitsus

Marianne Liiv

Tallinna Kadaka lasteaed

Marika Liiv

Kalamaja Lasteaed

Kerli Liivak

SA Archimedes

Rudo Lilleleht

Lüllemäe Põhikool

Liivi Lindemann

Olustvere Põhikool

Tanel Linnus

Võrumaa Kutsehariduskeskus

Tiina Lipp

SA Archimedes

Robert R. Lippin

SA Innove

Reelika Lippur

Käru Põhikool

Ahto Lobjakas

Kolumnist

Tõnu Lont

Lüganuse Keskool

Tarmo Loodus

Viljandi Kutseõppekeskus

Katrin Luhaäär

Ristiku Põhikool

Mart Luik

jakirjanik, saatejuht ja ettevõtja

Hannely Luik-Stogov

Valga Põhikool

Maire Lulla

Pärnu Kesklinna Lasteaed

Helle Lumis

Tallinna Kristiine Lasteaed

Ada Lumiste

Tallinna Lasnamäe

Mehaanikakool

Stella Lusmägi

Tallinna Lasteaed Pääsusilm

Carmen Luts

Tartu Veeriku Kool

Triin Lõbu

Tartu Linnavalitsus

Riina Läll

Tallinna Kelmiküla Lasteaed

Ulvi Läänemets

Saku Gümnaasium

Kaidi Maask

Haridus- ja Teadusministeerium

Ülle Madise

õiguskantsler

Anne Mahoni

Haapsalu Põhikool

Jana Malõh

Tori Lasteaed

Katrin Markii

Pärnu Linnavalitsus

Martti Marksoo

Rakvere Reaalgümnaasium

Matti Martinson

MTÜ Rahuka kool

Ene Martinson

Orfeum

Lea Matson

Viljandi lasteaed Mesimumm

Tiit Meren

Taastava Kirurgia Kliinik

Marika Merila

Pärnu Lasteaed Kelluke

Maili Mesipuu

Ülenurme Gümnaasium

Hannes Mets

Ida-Virumaa

Kutsehariduskeskus

Jane Mets

Pärnu Linnavalitsus

Eero Metsvahi

Heimtali Põhikool

Kristi Mikiver

Haridus- ja Teadusministeerium

Toomas Mitt

Tõstamaa Keskool

Ulvi Moosel

Tallinna Lasteaed Kraavikröll

Kristi Mumm

Tartu Forseliuse Kool

Maire Murumaa

Keeni Põhikool

Andrus Murumaa

Valga Gümnaasium

Aivi Must

Lääne-Viru Maavalitsus

Anneli Mötsmees

Lohkva Lasteaed

Andrus Mõttus

Tartu Kutsehariduskeskus

Piret Mädamürk

Viljandi valla lasteaed Päikesekiir

Raili Mäe

Tallinna Virmalise Lasteaed

Jaanus Mägi

Taebla Gümnaasium

Reinika Männamaa

Tallinna Liivalossi Lasteaed

Lya Männiste

Tallinna Ehituskool

Päivi Märjamaa

Puhja Gümnaasium

Kristina Märks

Tallinna Meelespea Lasteaed

Piret Määr

Tallinna Kullatera Lasteaed

Sirje Mölder

Pärnu-Jaaguپی Lasteaed Pesamuna

Marga Napp

Pärnu Linnavalitsus

Lemme Niibo

Eesti Massaaži- ja Teraapiakool

Raivo Niidas

Tallinna Ehituskool

Katrin Niin

Noarootsi Gümnaasium

Luule Niinesalu

Petri Lasteaed - Põhikool

Nadežda Niklus

Laeva Põhikool

Ene Nool

Rakvere Rohuaia Lasteaed

Triin Noorkõiv

Haridus- ja Teadusministeerium

Juta Nugin

Tartu Täiskasvanute Gümnaasium

Kai Nõgols

Confent

Liilia Oberg

Pärnu Raeküla Kool

Katrin Ohakas

Tartu Linnavalitsus

Anneli Ohvril

EV100 korraldustoimkond

Merike Ojamaa

Võru täiskasvanute Gümnaasium

Olesja Ojamäe

Illuka Kool

Margus Ojaots

Valgamaa Kutseõppekeskus

Anneta Ojaste

Tallinna Asunduse Lasteaed

Kaire Oks

Kurtna Kool

Krõõt Olo

Haridus- ja Teadusministeerium

Virge Ong

Sõmeru Põhikool

Ruth Opmann

Haridus- ja Teadusministeerium

Tanel Oppi

SA Innove

Ave Orav

Saarepeedi Kool

Imbi Orav

Lagedi Kool

Rein Oselin

Järvamaa Kutsehariduskeskus

Robert Ossipov

Tallinna Vanalinna Täiskasvanute Gümnaasium

Margot Ots

Confent

Mare Paarasma

Lõpe Kool

Jaan Paas

Tallinna Lilleküla Gümnaasium

Vladimir Padama

Haapsalu Täiskasvanute Gümnaasium

Tiina Pall

Tallinna Kristiine Gümnaasium

Miia Pallase

Pühajärve Põhikool

Aavo Palo

Viljandi Paalalinna Kool

Jaan Palumets

Saue Gümnaasium

Arvo Pani

Kadrina Keskkool

Tiiu Parbus

Tallinna Lepatriinu Lasteaed

Külliki Parker

Tallinna Saksa Gümnaasium

Aivar Part

Rakvere Gümnaasium

Katrin Parv

Tartu Linnavalitsus

Arvo Pattak

Tartu Emajõe Kool

Ardi Paul

Tallinna Nõmme Põhikool

Karmen Paul

Viimsi Keskkool

Pille Paulberg

Pärnu Raeküla Kool

Elle Paulberg

Pärnu Kastani Lasteaed

Kairit Peekman

Tartu Linnavalitsus

Katrin Peil

Lasteaed Kaari

Merle Perm

Nõlvaku Lasteaed

Tiina Peterson

Haridus- ja Teadusministeerium

Mehis Pever

Tallinna Ühisgümnaasium

Lea Pihelgas

Tallinna Rõõmupesa Lasteaed

Karin Pihl

Tartu Linnavalitsus

Arne Piirimägi

Kiviõli Vene Kool

Tiina Piirisaar

Prangli Põhikool

Katrin Piiriselg

Petri Lasteaed - Põhikool

Nele Pilman

Jüri Gümnaasium

Lea Pilme

Rakvere Põhikool

Elle Pilviste

Tartu Linnavalitsus

Signe Post

Tali Põhikool-Lasteaed

Tarmo Post*Elva Gümnaasium***Deniss Presnetsov***Tallinna Läänemere Gümnaasium***Marget Privits***Vändra Gümnaasium***Raimo Pruul***Häädemeeste Keskkool***Anne Pruul***Kuressaare Vanalinna Kool***Krista Pulk***Uulu Lasteaed***Pille Puna***Tallinna Lasteaed Männimudila***Aime Punga***Hugo Treffneri Gümnaasium***Peep Puusepp***Kammeri Kool***Erle Põiklik***Tallinna Konstantin Pätsi
Vabaõhukool***Ülle Pöld***Tallinna Lepistiku Lasteaed***Helen Põllo***Haridus- ja Teadusministeerium***Helen Pärk***Tallinna Polütehnikum***Tiiu Püss***Valga Põhikool***Riho Raave***Tartu Linnavalitsus***Ele Raha***Orava Kool***Tiiu Rahuoja***Haridus- ja Teadusministeerium***Helen Raid***Tallinna Majanduskool***Katri Raik***Sisekaitseakadeemia***Marju Randlepp***Rae Vallavalitsus***Endrik Randoja***Confent***Helger Rannu***Salu Kool***Jaanika Raudsepp***Tallinna Lasteaed Vesiroos***Liivi Raudsepp***Tartu Kutsehariduskeskus***Maiu Raun***Kärla Lasteaed***Ants Rebane***Loo Keskkool***Mihkel Rebane***Kiili Gümnaasium***Maire Reest***Maarjamaa Hariduskolleeegium***Lüive Rehand***Viiratsi Lasteaed Rüblik***Kaja Reiman***Siimusti Lasteaed-Algkool***Jaan Reimund***Rapla Vesiroosi Gümnaasium***Urmas Reinfeldt***Varbla Põhikool***Renna Reisi***Alavere Põhikool***Küllii Riistop***Harkujärve Põhikool***Ene Ritso***Tallinna Liivaku Lasteaed***Jaana Roht***Tallinna Kesklinna Põhikool***Eili Rohtla***Ämmuste Kool***Jaanus Rohumaa***EV100 korraldustoimkond***Karita Rokka***Puhja Lasteaed***Ene Rooma***Kernu Põhikool***Argo Roos***Risti Põhikool***Ingrid Roosaar***Tallinna Lasteaed Männimudila***Enn Roosi***Vana-Vigala Tehnika- ja
Teeninduskool***Jaanus Roosileht***Retla-Kabala Kool***Helen Roosileht***Viljandi Kutseõppekeskus***Tiina Roosimägi***Rapla Vallavalitsus***Ülle Roosve***Tallinna Lasteaed Mooniöied***Kaia Roots***Peetri Lasteaed - Põhikool***Tiia Rosenberg***Ruila Põhikool***Aime Ruhno***Kolde Lasteaed***Karmi Rumm***Saue Gümnaasium***Ülle Rumvolt***Mammaste Lasteaed ja Kool***Kaarel Rundu***Tallinna Saksa Gümnaasium***Igor Rõtov***Äripäev***Marko Rööpson***Kalamaja Põhikool***Anu Saabas***Kuressaare Gümnaasium***Aive Saadjärv***Haapsalu Nikolai kool***Ene Saar***Tallinna Reaalkool*

Kristjan Saar*Kurtna Kool***Aita Saar***Tallinna Luha Lasteaed***Martin Saar***Tallinna Reaalkool***Airi Saarmäe***Sillaotsa kool***Krista Saarse***Tahkuranna Lasteaed-Algkool***Arvo Sakjas***Rakke Gümnaasium***Agi Salumets***Tallinna Lauliku Lasteaed***Olev Saluveer***Ülenurme Gümnaasium***Merike Sanglepp***SA Archimedes***Piret Sapp***Haridus- ja Teadusministeerium***Kalmer Sarv***Urvaste Kool***Jüri Sasi***Tartu Forseliuse Kool***Vello Sats***Kuusalu Keskkool***Ene Savi***Tarvaste Gümnaasium***Andres Savi***Kalmetu Põhikool***Tiina Savisaar***Lehola Kool***Leidi Schmidt***Läänemaa Ühisgümnaasium***Karmen Selter***Viljandi Kutseõppekeskus***Maie Sepp***Tallinna Kivimäe Põhikool***Sigrid Sibul***Tartu Linnavalitsus***Pille Siimpoe***Tallinna Rännaku Lasteaed***Piret Siivelt***Tabivere Põhikool***Maria Sikk***Valga Põhikool***Reeli Simanson***Tabasalu lasteaed Tibutare***Maive Sinijärv***Rõngu Lasteaed Pihlakobar***Birgit Sipelgas***Laagri Lasteaed***Carmen Soo***Tallinna Lasteaed Sipsik***Ale Sprenk***Krabi ja Varstu kool***Ave Szymanel***SA Innove***Anneli Suits***Paide Täiskasvanute Keskkool***Mari-Liis Sults***Tallinna Kunstigümnaasium***Silvi Suur***TallinnaLasteaed Pääsusilm***Janar Sõber***Lihula gümnaasium***Jana Süving***Tallinna Kullatera Lasteaed***Merit Zavatski***Tallinna Järveotsa Lasteaed***Haana Zuba-Reinsalu***Luu Metsanduskool***Ülle Tabas***MTÜ Lasteaed Väike Pauline***Pille Tahker***Pärnu Vanalinna Põhikool***Toomas Takkis***Kuussaare Gümnaasium***Arvo Tali***Sauga Põhikool***Tiit Tali***Koeru Keskkool***Merike Talli***SA Archimedes***Ülle Talts***Tartu Kristjan Jaak Petersoni**Gümnaasium***Signe Tamm***Tallinna Pääkesejänku Lasteaed***Marina Tamm***Valjala Lasteaed***Eve Tamm***Saue Gümnaasium***Inge Tamm***Saverna Lasteaed***Raivo Tamm***Imavere Põhikool***Maret Tamme***Ramsi Lasteaed Taruke***Niina Tammemets***Lasteaed Naeratus***Birgit Tammjõe-Tulp***Saue Vallavalitsus***Ene Tannberg***Miina Härma Gümnaasium***Reine Tapp***Pärnu Linnavalitsus***Jaak Tarien***Eesti õhuvägi***Meeli Tasane***Pärnu-Jaagupi Gümnaasium***Önnela Tedrekin***Loksa Gümnaasium***Tiia Teppan***Tartu Linnavalitsus***Martin Tiidelepp***Tartu Ülikool***Inga Teär***SA Innove*

Teet Tiko

Haridus- ja Teadusministeerium

Maria Tiro

Jüri Gümnaasium

Maia Tohver

Uuemõisa Lasteaed-Algkool

Raul Tomberg

Tallinna Huvikeskus Kullo

Kadi Toomi

Jüri Gümnaasium

Annelii Traks

Tartu Karlova Kool

Jana Treier

Tartu Lasteaed Klaabu

Raivo Trummal

Haridus- ja Teadusministeerium

Mait Tõitoja

Tallinna Laagna Gümnaasium

Ain Tõnisson

Tartu Tamme Gümnaasium

Raivo Täht

Tallinna Majanduskool

Eevi Tüüna

Nurme Kool

Auli Udde

Tallinna Euroopa Kool

Urmo Uiboleht

Tartu Erakool

Meeli Uibomägi

Valga Põhikool

Kuldar Uibomägi

Valga Põhikool

Anneli Uibu

Are Kool

Marjaliisa Umb

Pärnu Raeküla Kool

Pille Usin

Tori Põhikool

Riho Uulma

Tallinna Nõmme Gümnaasium

Rein Uusmaa

Nõo Põhikool

Heidi Uustalu

Kiviõli I Keskkool

Katrin Uutsalu

Pärnu-Jaagupi Gümnaasium

Kaja Vaabel

Tartu Lasteaed Rukkilill

Merike Vaarandi

Tallinna Kristiine Gümnaasium

Leini Vahtras

MTÜ Hoovõtukeskus

Sirje Vaikjärv

Pärnu Lasteaed Päikesejänku

Kaja Valdma

Lasteaed Rukkirääk

Kersti Vana

Tabasalu Ühisgümnaasium

Evelin Vanaselja

Jüri Gümnaasium

Kaider Vardja

Võru Kreuzwaldi Kool

Maidu Varik

Kuressaare Gümnaasium

Aet-Triin Vasnu

Järvakandi Kool

Lydia Veeris

Pärnu-Jaagupi Lasteaed
Pesamuna

Katrin Velleste

Kehtna Vallavalitsus

Jens Vendel

Rae Vallavalitsus

Tiit Viileberg

Võnnu Keskkool

Imbi Viisma

Kadrjoru Saksa Gümnaasium

Raina Vilkes

Kallavere Keskkool

Külli Villems

Viljandi lasteaed Mesimumm

Reemo Voltri

Eesti Haridustöötajate Liit

Olivia Voltri

Tartu Lasteaed Poku

Tiiu Voodla

Tallinna Vanalinna Täiskasvanute
Gümnaasium

Hille Voolaid

Haridus- ja Teadusministeerium

Riina Voore

Tartu Linnavalitsus

Sirli Väinsar

Tallinna Tondi Põhikool

Epp Välba

Suure-Jaani Kool

Malle Õiglas

Haapsalu Linna Algkool

Marika Ärmpalu

Kopli Lasteaed

Enn Ööpik

Tartu Mart Reiniku kool

Merle Ööpik

Tartu Tamme Gümnaasiumvv

Toomas Kruusimägi,
Eesti Koolijuhtide Ühenduse esimees

Mart Luik,
Ajakirjanik, saatejuht ja ettevõtja

VISION

Visiooni olulisusest: Kuidas muutus Eesti õhuvägi 20 aastaga lennuklubist riigikaitse nurgakiviks?

Jaak Tarien, Eesti õhuväe ülem

Eesti õhuväe ülem Jaak Tarien räägib sellest, milline on olnud Eesti õhuväe visioon ja sammud selle suunas liikumisel, kuidas on visiooni saavutamisel kasutatud partnereid ning mida on õhuvägi ise pidanud partneritele pakkuma. Samuti arutleb ta selle üle, milline on olnud hariduse roll Eesti õhuväe arengus ja mida saaks Eesti haridusvõrk õppida Eesti õhuväelt.

Milline on olnud Eesti õhuväe (EÕV) visioon ja sammud selle suunas liikumisel?

Minu esimene kokkupuude EÕV visiooniga oli 1995. aasta suvel, kui olin suvevaheajal õpingutelt USA Õhuväe Akadeemiast. Mulle näidati EÕV Staabis vähem kui kümne lehekülje pikkust teksti, mis väga selgelt määratles riigikaitseks vajalikud arengusuunad. Kontekstiks on vaja kohe ära märkida, et tol ajal oli EÕV laguneva lennuvälja ja paari lennuvahendiga pigem lennuklubilaadne kogum kui riigikaitsealine organisatsioon. Vaatamata täbarale hetkeolukorrale ja olematutele

inim- ning finantsressursidele löi toonane juhtkond, Vello Loemaa, Teo Krüüner ja Valeri Saar, väga selge tulevikuvisioni.

Esmase riigikaitse vajadusena nähti ette radarivõrku ja juhtimiskeskust, siis lennuvälja renoveerimist ja püüdurhävitatajaid tundmatute lennuvahendite tuvastamiseks. Ehk seda kõike, mille me nüüdseks oleme välja arendanud ja koos liitlastega ka teostame. Arengusuundadena olid esile toodud ka lennupäästevõimekus ja õhutõrje. Lennupäästet teostab Eestis täna PPA Lennusalk. Õhutõrje on identifitseeritud Kaitseväe arengukavades kui üks kõige tõsisemaid võimelünkasid, mis

tuleb täita kas iseseisvalt või koostöös liitlastega. Visioon nägi ette ka taktikalise tasandi transportlennunduse arendamist Kaitseväe ja riigi esmaste vajaduste katmiseks. Hetkel otsib EÕV võimalust vananenud An-2 lennukite väljavahetamiseks.

[Kuidas on kasutatud partnereid visiooni saavutamisel ja mida õhuvägi ise on pidanud partneritele pakkuma?](#)

Välispartnerid on toetanud EÕV arengut märkimisväärselt. Algasfaasis oli tegemist põhiliselt analüüsi, konsultatsioonide, nõuannete ja mentorlusega. Väga paljud meie

Defense System). EÕV Õhuseiredivisjon on ööpäevaringselt NATINAMDS'i operatsioonide osaline, seega on pidev väljaõppe-, tehnika- ja protseduuride alane koostöö enesestmõistetav. NATO investeeringute programm toetas Ämari Lennubaasi täielikku renoveerimist ligikaudu 1/3 ulatuses. Õhuturbeoperatsioonid Ämarist on tegelikult NATINAMDS'i süsteemi osa – liitlaste lennuki juhivad meie õhuseire poolt avastatud tuvastamist vajava objekti juurde meie sihitajad, kasutades meie seire-, side- ja juhtimissüsteeme. USA Presidendi hr Barack Obama poolt Tallinnas 14. septembril 2014 välja

Kindlasti ei tohi vaene riik loopida raha tulde koonerdavate ja mittetoimivate lahenduste loomisega.

inimestest on omandanud hariduse või saanud täiendkoolitust välisriikides. Õhuseirevõrgu BALTNET ülesehitamisel 1997-2004 aitasid Eestit, Lätit ja Leedut varustuse, konsultatsioonide ja väljaõppega USA, Norra ja Taani. Meie tulevased NATO liitlased aitasid meil luua tehnilised lahendused, protseduurid ning töökultuuri, mis 2004. aastal Alliansiga liitudes võimaldas päevapealt “ühendada juhtmed” NATO ühtse õhukaitsesüsteemiga (NATINAMDS – NATO Integrated Air and Missile

kuulutatud Ämari Treeningkeskuse egiidi all käivad Lennubaasis õppustel USA ÕV üksused. Selline liitlaste nähtav kohalolek on Eestile tugevaks heidutusmeetmeks ning julgeolekugarantiiks.

[Milline on olnud hariduse roll Eesti õhuväe arengus ja kuidas on partnerid seda hinnanud?](#)

EÕV on maailma mastaapides mikrokoopiline, ilmselt üks väiksemaid õhuvägesid maailmas. Olles nii väike, on mõeldamatu oma iseseisva

haridusprogrammi ülalpidamine. Meie personali väljaõpe ja haridus rajanevad koostööle Kaitseväe õppeasutustega, Eesti kõrgkoolidega ning liitlaste ja partnerite vastavate koolitusvõimalustega. Näiteks ÕV ohvitseride väljaõppeprogramm Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustes on rajatud koostööle Eesti Lennuakadeemiaga. Väga paljud meie spetsialistid on saanud koolitust ning praktikat (nn on-job training) liitlaste juures.

Õhuväe arendamine on väga kallist tegevust, nagu ka kvaliteetne haridus. Kuidas te olete piiratud ressursidega nii hea tulemuse teinud?

Ega siin ühest ja lihtsalt korratavat retsepti ei ole. Selge on see, et Eesti riigil ei ole ressursse maailma kallimate ja parimate lahenduste tarvis. Kindlasti ei tohi aga vaene riik loopida raha tuulde koonerdavate ja mittetoimivate lahenduste loomisega. EÕV on tänasele tasemele toonud optimaalselt kokkuhoidlikud lahendid, kaksikümne aastat visa tööd ja avatud suhtlemine riigisiselt ning liitlastega. Väga oluline on hea meeskond ning pidev panustamine inimeste arengusse. Ennast tõestanud, arengupotentsiaaliga inimesi ei tohi mitte uputada aastateks igapäevatöösse, vaid neid tuleb just eelisjärjekorras õppima ja ennast täiendama suunata. Juhid peavad

usaldama noori spetsialiste, vahel ka riske võttes.

Mida saaks Eesti haridusvõrk õppida Eesti õhuväelt?

Õhuvägi on viimase kahekümne aasta jooksul pidanud korduvalt oma olemasolu vajadust tõestama. Eesti haridusvõrku tervikuna sellised eksistentsiaalsed probleemid ei ähvarda. Ühtepidi teeb teie iseenesestmõistetav tähtsus haridusvõrgu elu kergemaks, aga teistpidi toob see kaasa ka 1,3 miljonit "eksperti", kellel kõigil on oma arvamus, kuidas haridus peaks korraldatud olema.

Sellise hulga nõuandjate olemasolul on ühtse visiooni väljatöötamine kindlasti raskem, aga ilma pikaajaliste suundadeta on heade tulemusteni jõudmine pigem õnne kui sihipärase arengu küsimus. Lähiaja plaanid, 1-5 aasta lõikes, peavad kindlasti olema ka reaalsete ressursidega kaetud. Kaugemad, 10-30 aasta eesmärgid, võivad ja peavadki olema tänaseid olusid arvestades veidi ebarealistlikud või isegi utoopilisena näivad. Eesmärgini jõudmiseks on vaja ka valusad otsused ja kärped. Jaotades tänast ressursi õhukeselt liiga paljude suundade vahel, on oht lõpuks mitte midagi hästi teha. EÕV võttis esmaseks fookuseks õhuseire, kuni aastani 2006 oli Ämari Lennubaas varjusurmas, kogu rõhk oli Õhuseiredivisjonil. Viimased kümme aastat on põhiline arendustegevus olnud suunatud Lennubaasi.

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the top of the page and extending to the bottom, providing a guide for text alignment.

Millised on tööandja ootused Eesti haridusvõrgule ja tööandja roll haridusvõrgus?

Igor Rõtov, Äripäeva peadirektor ja ajakirjanik

Äripäeva peadirektor Igor Rõtov on osalenud nõukogu tasandil erinevate meediafirmade juhtimises Lätis, Ukrainas, Hiinas, Taanis, Rootsis ja Soomes. Uurime, kuidas hindab tema tänast Eesti haridusvõrku, kuidas tööandjad saaksid haridusellu panustada ja millised on ootused tööjõuturule sisenevatele noortele.

Millise hinnangu annavad tööandjad tänasele haridusvõrgule?

Keskmine Eesti tööandja vaevalt et igapäevaselt haridusvõrgule mõtleb. Haridus ja äri kipuvad meil olema kaks erinevat maailma, kus teineteisest eriti ei teata. Samas usun, et enamikule Eesti firmajuhtidele on maast madalast kaasa antud suur lugupidamine kooli ja õpetaja vastu.

Ma olen alati vaadanud alt üles inimesele, kes tagasihoidlikust palgast, kitsast karjääripildist ja olematust ühiskondlikust prestiižist hoolimata on valinud haridustöötaja kutse. Vaatamata sellele, et õpetaja kutse populaarsus on Eestis kordades madalam kui jõukates

Euroopa riikides, oleme siiski suutnud hoida oma haridussüsteemi nendega võrreldaval tasemel.

Tavaline Eesti tööandja näeb ja loeb uudistest, et hariduse ümber käib meil pidevalt suuremaid ja väiksemaid vaidlusi, intriige ja poliitilist kemplemist. Vaevalt et tööandja oskab ja tahab sellesse süveneda ning kaasa rääkida. Ootame, et poliitikud ja igal tasemel haridusjuhid oma probleemidega kiiremini lahenduseni jõuaks. Kõigil meil oleks tore tõdeda, et Eestis on haridusvõrk, mille üle võiks kompromissitult uhke olla.

Ma olen ise mõelnud ja ka kirjutanud, et riik võiks investeerimisprojektina Rail Baltica ja Helsingi-Tallinna tunneli kõrval

tõsiselt kaaluda jõulist ja läbimurdelist investeringut haridusse. Mis juhtuks, kui hea haridustöötaja palk tõuseks tänaselt tasemelt 2-3 korda? Kas maksumaksja kulutaks ennast lõhki? Või hoopis tõstaksime lähiajal hüppeliselt oma hariduse taset ning teeniksime investeringu targemate töötajate ja ettevõtjate pealt kuhjaga tagasi?

[Missuguste teadmiste ja hoiakutega noored on täna ja lähiaastatel tööjõuturul enim nõutud?](#)

Y ja Z generatsioonid tulevad peale ning ma kardan, et dikteerivad juba oma tingimused nii tööandjale kui ka haridustöötajatele.

Üldine haridus, oskus muutustega kiiresti kohaneda ja elukestvalt õppida.

Mulle on tööandjana valmistanud meelehärmi, kui persepektiivikas noor töötaja on keeranud ukselt tagasi, kuuldes, et tal tuleb distsiplineeritult kella üheksast viieni tööl käia. Kuid kas siin on ikka tegemist hukkaläinud noorusega või olen ma ise üks vana fossiil, kes ei suuda moodsat suhtumist tööaja kasutusse oma ettevõttes käivitada?

[Kuidas tööandjad ise saavad haridusvõrku panustada?](#)

Ma väga ei usu pikaajalistesse arenguplaanidesse, mis on lõputute koosolekute järel paberile pandud ja

Riik võiks investeerimisprojektina Rail Baltica ja Helsingi-Tallinna tunneli kõrval tõsiselt kaaluda jõulist ja läbimurdelist investeringut haridusse.

Samas on kogu majanduskeskkond muutunud niivõrd kiireks ja dünaamiliseks, et pikaajalise plaani tegemisel pole mõtet. Näiteks praeguste toorainehindade virvarris on meil väga raske öelda, mitmele tublile mäeinsenerile me viie aasta perspektiivis tööd suudame pakkuda. Äkki ei suudagi. Kindlasti tuleb sellega arvestada igal haridusprogrammi loojal ja tegelikult igal õpetajal. Tööjõuturul pole tulevikus määravaks mitte sügavad teadmised mõnes kitsas valdkonnas, vaid

kausta köidetud. Head asjad sünnivad tavaliselt lihtsamalt, rõõmsamalt ja kiiremini.

Alati on hea, kui inimesed omavahel rohkem suhtlevad. Iga koolijuht võiks teadlikult tuua oma tutvusringkonda mõne firmajuhi või -omaniku, püüda mõista tema mõttemaailma ja vajadusi ning peegeldada enda omi vastu. Sama soovitus ka tööandjatele. Ja ma ei tea ühtegi firmajuhti, kes siin selja pööraks.

Mulle meeldis aktsioon, kus rida

nimekaid ettevõtjaid käis kohtumistel koolides, andes külalisõpetajatena oma panuse Eesti haridusellu. Äripäevas oleme igal aastal vastu võtnud „töövarje“. Viimase aja tava on aga, et meile helistab mõni klassijuhataja, kes palub koos õpilastega külla tulla ja vaadata, kuidas

mediafirmas tööd tehakse. Oleme nad kõik püüdnud vastu võtnud.

Ettevõtjad peaksid veelgi rohkem kiirgama haridustöötajatele tagasi optimismi, usku paremasse tulevikku ja lihtsalt rõõmsat meelt.

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the end of the text and extending across the width of the page.

Kuidas haridusvõrk poliitilistest tõmbetuultest lahti haakida?

Ahto Lobjakas, kolumnist

Kolumnist Ahto Lobjakas jagab meiega oma mõtteid sellest, miks ei peaks haridusasutuste juhtimine olema seotud poliitikaga, kas haridusasutuse juhid on liiga sõltuvad kohalikest omavalitsustest ja kuidas tema arvates seda tendentsi muuta.

Olen nõukogude aja koolisüsteemi kasvandik, vahepeal on palju muutunud ning minu kontakt hariduseluga on olnud episoodiline. Käin koolides esinemas ja kogemusele tuginedes tajun, et haridussüsteemi ühiskondliku funktsiooni ning tema igapäevase olukorra vahel on tohutud käärid. Talis Bachmani 2013. aastal tehtud uuringus arvab vaid 14% õpetajatest, et nende tööd väärtustatakse ühiskonnas. See ei tähenda, et meie haridusvõrgul oleks halb maine, vaid et seda koheldakse kui igat teist riiklikku funktsiooni. Ometi on tegemist kõige tähtsama funktsiooniga inimese kujundamise protsessis.

Kool on koht, kus vormitakse

inimest, kuna ta on mõjutatavas vanuses. Läheksin isegi kaugemale - tänapäeval, kus elu on tänu infoühiskonnale kiiresti muutuv, on kool see rinne, kus ühiskonda kõige tugevamalt nende muutustega rünnatakse. Sündinud on esimene põlvkond, kes valdab internetti sünnist peale. Kui me nüüd vaatame, kui palju riik haridusse investeerib ja kuidas ta seda teiste valdkondadega võrreldes väärtustab, on olukord pehmelt öeldes kurb. Täna puudub juhtimine ja puudub võime lahti mõtestada hariduse roll ühiskonnas.

Haridusministri tegemistest tõstaksin esile selle, et ta täna üritab vältida olukorda, kus juba kooliastmes toimuks

inimeste kihistumine - kellel on vahendid, see saab parema hariduse. Enamus asjaosalistset tundub olevat leppinud, et haridusreform on osa riigireformist ja isegi omavalitsusreformist. Näiteks luuakse lülisid ministeeriumi ja omavalitsuse vahel, seni pole seda ühenduslüli olnud. Mulle tundub, et Ligil on suur pilt olemas.

[Mida arvad sellest, et Eestis on haridusasutuste juhtimine alusharidus- ja üldharidusastmes seotud poliitikaga?](#)

See ei ole ainult haridussektoris nii, vaid ka mujal avalikus sektoris ja kirjeldab laiemat probleemi Eesti ühiskonnas. Eesti

[haridusasutuste juhid oma ametnikeks?](#)

Haridusasutuse juht peab oma ametikirjelduse tõttu tööpoolest ellu viima õppekava omavalitsuse poolt antud vahendite piires ja seadusi rikkumata. Selline juht võib ammutada endale tegutsemisjulgust kas omavalitsusest või siis ministeeriumist. Mulle tundub, et parem oleks, kui ta tooks oma tegutsemisse riigi taseme tuuli. Ideaalis peaks poliitiline kontroll jääma koolist võimalikult kaugele, nii kohalikul kui ka riiklikul tasemel. Kui ta peab lähtuma omavalitsuse suunistest, siis saab temast kohalik poliitik ja ta on pidevas vahetumise keerises.

Kooli või lasteaeda ei saa suhtuda nagu postkontorisse või pangautomaati.

avalikus sektoris pannakse vähemgi tähtis töö paika kardinat taga. Toimub formaalne valik, kuid valikuprotsessi läheb üks kandidaatidest teadmise, et tema on võitja. Minu hinnangul peavad poliitika ja haridus olema teineteisest võimalikult kaugel. Omavalitsusel saab hariduses olla vaid sekundaarne roll. Haridusasutuse juhtide näol peaks olema tegemist riigiametnikega, kes alluvad otseselt ministeeriumile.

[Kas kohalik omavalitsus muudab](#)

[Kas teie arvates peaks seda tendentsi muutma ja kuidas seda oleks võimalik teha?](#)

Süsteemi täielikult muutmata on seda väga raske teha. Aga haridusjuhtidel võiks olla oma tsunft või tsunftid, millel on oluline kontrolliv ja nõuandev roll. Selline kogu aitaks koolijuhil olla sõltumatu.

Koolivõrgu kokkutõmbamist ei pea ma õigeks. Seda küsimust ei saa ratsionaliseerida majanduslikult. Paljudel juhtudel ei räägi me üldse

suurtest summadest, aga kuna need on haridusvaldkonnas, siis tähtsustatakse nende summade suurust üle. Näiteks teedehituses poleks samad summad mingi raha! Haridussektoris peaks olema vastupidine suhtumine - mitte, et kulud on suurema kontrolli all, vaid pigem tuleks seal tegevust rohkem subsideerida. Kooli või lasteaeda ei saa suhtuda nagu postkontorisse või pangaautomaati.

Millised poliitilised arengud võivad Eesti haridusmaastikku lähiajal mõjutada?

Kui jätkub tendents noorema elanikkonna väljavoolu ja valijaskonna vananemise suunas, siis tähendab see ka seda, et õpetajad koolides jäävad üha vanemaks ning käärid õpilaste ja õpetajate vahel veel suuremaks. Täna tundub olevat suuremale osale noortest

lihtsam minna välismaale ja mida rohkem noori ära läheb, seda konservatiivsemaks muutub ühiskond. Tekib nõiarang, kus on üha raskem noortega suhtestuda.

Teiseks, kui jätkame hariduse ja harituse mõõtmist traditsioonilise mõõdikutega, võime paljudest talentidest ilma jääda. On tekkinud rühm noori, kes on iseõppijad, üleilmselt tegutsejad, omal alal väga edukad, aga meie ei oska neid mõõta ning statistiliselt tunduvad nad justkui ebaõnnestunud. Meie ülesandeks on ka selline alternatiivne õppimine integreerida haridussüsteemi.

Kõige tähtsam oskus, mida kool sulle saab anda on "guugeldamise" oskus. Mingil hetkel muutub võimatuks teadmiste õpetamine ja muutub oluliseks info otsimise võimekus.

LÕIMUMINE

Kuidas teha võõrastest omad ja kuidas võõrastele omaks saada?

Katri Raik, *Sisekaitseakadeemia rektor*

Lõimumise teemadel rääkisime juttu Sisekaitseakadeemia rektori Katri Raikiga. Uurisime, kuidas hindab tema Eesti senist lõimumispoliitikat ja milline võiks olla haridusasutuse roll uus-sisserändajate teema kontekstis.

Küllastasin kümme aastat tagasi saksakeelset Põhja-Itaaliat. Enne esimest maailmasõda kuulus see ala Austriale. Lõuna-Tirolis on kohaliku omavalitsuse juhtimise rahvuspõhised kvoodid. Kui linnapea on itaallane, siis volikogu esimees on sakslane või vastupidi. Üldiselt eelistasid eri rahvustest ametimehed edukat integratsiooninäidet vaatama tulnud Eesti delegatsiooni vastu võtta eraldi, aga kui nad juba ühes ruumis olid, siis seisid teineteise poole küljega. Seal ma mõistsin, et lõimumine on väga pikk ja keeruline protsess.

Samas olen ma alati rõõmistanud, kui meie Eesti eestlased ja venelased on koos mõnel konverentsil, näiteks

Lätis, arutamaks mitmekeelse hariduse üle. Siis istutakse lõunalauas ühes lauas ja astutakse oma Eesti eest koos välja. Seega ei luba mu südametunnistus Eesti lõimumispoliitikat kuidagi läbikukkunuks lugeda. Ütlen täie meelekindlusega, et meie vene inimesed on väga kannatlikud – nii ütlevad nad ise ning õrna tasakaalu hoidmine on Eesti riigi üks esimesi kohuseid.

Oleme lõimumises keskendunud eelkõige eesti keelele ja Eesti passile, vähem inimeste enese- ja kodutundele, mida me identiteediks nimetame ning võimalustele tööturul. Need peaksid olema meie järgmiste aastate märksõnad.

Ehkki kõige õnnestunud lõimumisvahendid on armastus, sport ja Eesti kaitsevägi, jääb endiselt kõige laiapõhjalisemaks vahendiks haridus. Hariduse võti on õpetaja – õpetaja nii eesti kui vene koolis. On kahetsusväärne, et vahe kahe koolitüübi vahel on visa kaduma.

number üks.

Kartus võõra ees on arusaadav. Aga ka selles teemas peab Eesti kool, mis on oma loomult väga tubli ning harjunud oma Eesti eest võtma vastutust, käima ühiskonna esirinnas. Aga oma venelasi ja naabrit – Venemaad – ei tohi me kunagi unustada.

Hariduse võti on õpetaja – õpetaja nii eesti kui vene koolis.

Kui mõned aastad tagasi koostati ja arutati uut lõimiskava, siis ei keskendunud me enam oma venekeelsetele inimestele, kes moodustavad meie elanikkonnast ligi 30 protsenti, vaid uus-sisserändajatele. Tänapäevaks on viimased Eesti väljakutse

Kuidas aga ise teises kultuuris hakkama saada? Vastus on lihtne: hea kodune kasvatus, austus elu ja teiste inimeste vastu ning veidi huumorimeelt. Selge on ka see, et vähem kui kolme keele oskusega meie geograafilises asukohas hakkama ei saa.

Kas põhihariduse korraldus vastab põhiseaduse sättele ja mõttele?

Prof. Ülle Madise, õiguskantsler

Õiguskantsler Ülle Madise räägib sellest, kas põhihariduse korraldus vastab põhiseaduse sättele ja mõttele. Urime, millised haridusvaldkonna teemad on olnud viimase aasta jooksul õiguskantsleri laual ning kuidas praegune ülesannete jaotus riigi ja kohaliku omavalitsuse vahel võimaldab saavutada haridusele põhiseaduses seatud eesmärgid.

[Millised haridusvaldkonna teemad on olnud viimase aasta jooksul õiguskantsleri laual?](#)

Teemade ühisnimetaja on tasuta kvaliteetse põhihariduse kättesaadavus igale lapsele. Lapse võimalus oma parimad võimed leida ja välja arendada sõltub järjest rohkem elukohast, emakeelest ja pere sotsiaal-majanduslikust taustast. Samm-sammult tasuliseks muutuv haridus ongi üks lapsevanemate muredest. Palju küsitakse omavalitsuslike koolitoetuste saamise tingimuste põhiseaduspärasuse kohta. Inimeste kirju vaadates tundub, et polegi sellist hariduselu valdkonda, milles

põhiseaduslikkuse või laste ja noorte õiguste kaitse vaatenurgast ühtki muret poleks. Korralik haridus igale lapsele pole Eesti jaoks mitte ainult majandusliku heaolu küsimus, vaid ennekõike Eesti rahvuse, keele ja kultuuri ning ühiskonna koospüsिमise küsimus. Igaüks peab saama parima võimaliku lähteasendi. See on Põhiseaduse rahvahääletusel väga targalt ja tabavalt seatud eesmärk. Praegune avalik-õiguslik haridussüsteem põhineb ühtluskooli põhimõttel, mille põhiidee on pakkuda igas koolis võimalusi erinevate vajadustega lastele. Erinevate riikide kogemusi ja haridusalaseid uuringuid arvestades tagab just selline lähenemine

edu. Ühtki kooli, õpetajat ega õpilast ei tohi seejuures arengus tagasi tõmmata. Vastupidi, vaja on ergutada kõiki kogu aeg paremaks saama.

Kas praegune ülesannete jaotus riigi ja kohaliku omavalitsuse vahel võimaldab saavutada haridusele põhiseaduses seatud eesmärgi? Mida võiks muuta?

Seda küsimust on põhjalikumalt vaadeldud ettekandes Riigikogule. Koolide töö maksab otse või kaude kinni riik, õpetuse sisunõuded määrab samuti riik. Konkreetset kooli arendab selle kooli kogukond. Küsimus on selles,

varjatud rahastamine peab lõppema. Kuidas seda teha nii, et koolide nägu ei muutuks ning õpilased saaksid soovitu?

Avaliku kooli õppekavas olevad tunnid peab kinni maksma riik või kohalik omavalitsus. Koolide õigus kujundada omanäoline ja õpilastele parimaid võimalusi pakkuv õppekava on vaieldamatu. Küllap on suurimad soovid ja tegelikud võimalused alati mõnel määral vastuolus ja maksumaksjale ei pruugi päris kõik jõukohane olla, ent heade ja seejuures õpilasel tasuta õppekavade hoidmiseks vajaliku raha leidmine ei ole sugugi võimatu.

Koolide õigus kujundada omanäoline ja õpilastele parimaid võimalusi pakkuv õppekava on vaieldamatu.

millist mõistliku rolli kooli ja riigi vahel kohalik omavalitsus täidab. Enamus linnu ja valdu oma eelarvest õpetajate palku, õppevahendeid jm kinni maksta ei suudaks. Võimalik, et objektiivsel analüüsil rajanev riiklik otsus selle kohta, kuhu Eestis riigieelarvest ülal peetavad koolid jäävad, vähendaks kokkuvõttes koolielu stressi. Tugevate omavalitsuste õigus kooli pidada nagu ka erakoolide asutamise õigus peab juba põhiseadusest tulenevalt säilima.

Olete välja toonud, et koolide nn

Kuidas lahendada dilemma, et haridus peab olema sõltumata emakeelest kättesaadav, ent praktikas ei valda paljud õppima soovivad piisaval tasemel riigikeelt?

Kaaluda võiks lasteaias ja põhikoolis seni toimiva segregeeritud süsteemi kaotamist ning ühtsele riigikeelsele avalikule haridussüsteemile üleminekut, kus mitte-eestlastele on tagatud nende emakeele ja kultuuri õpe. Nii on see ka teistes riikides, süsteemset keelepõhist eristamist peetakse pigem probleemiks,

mis asetab mitte-riigikeelses koolis õppivad lapsed kehvemasse olukorda.

Olete soovitanud lõpetada erakoolide majanduskulude katmise riigi eelarvest. Kuidas tagada, et edaspidi oleksid haridusvõrku puudutavad otsused strateegilised ja püsivad, et haridusasutused saaksid teha pikaajalisi plaane?

Õiguskantsler ei tee ega soovita hariduspoliitilisi valikuid. Viimastel kuudel tuli korduvalt selgitada, et koolide eraomanike kinnisvarakulude katmine on poliitiline otsus, mida on võimalik muuta. Juba antud toetuse

saab põhiseaduspäraselt kaotada üksnes piisava etteteatamise ajaga.

Erakoolide majatoetus nähti Riigikogus veidi enam kui viie aasta eest ette eelnõu teisel lugemisel ja vähimagi analüüsita. See on näide halvast õigusloomest, mille kurb tagajärg on praegu käes. Tollane läbikaalumata otsus on tekitanud palju põhjendamatuid ootusi ja pingeid.

Erakoolide lahingus tuli selgelt välja, kui tugevas stressis on kogu hariduselu. Stabiilne haridusvõrk eeldab väga hästi läbimõeldud, pikalt ette kavandatud ja -teatatud poliitilisi otsuseid, millest ollakse valmis ka kinni pidama.

Kuidas rehabiliteerida õpetaja Tammikut?

Priit Kruus, *pedagoog ja näitleja*

Pedagoog Priit Kruus räägib sellest, mis ajendas teda looma populaarset etendust „Õpetaja Tammiku rehabiliteerimine“ ja kuidas oleks võimalik teha õpetaja töö ahvatlevamaks. Arutleme ka selle üle, kui palju õpetaja töös hakkamasaamisest ja rahulolust sõltub temast endast, kui palju haridusvõrgust või –süsteemist.

Mis ajendas Sind “Õpetaja Tammiku rehabiliteerimist” looma?

Eelkõige hirmud ja maandamata pinged, mis on ühiskonnas seoses õpetajatööga. Seda tajutakse ametina, mis röövib inimikkuse, väärikuse ja elurõõmu. Paljudel on õpetajatest halbu mälestusi. Peeaegu meil kõigil on oma kooliajast mõni traumeeriv kogemus. Stereotüüp vastikust terror-õpetajast elab jõudsalt oma elu eelkõige tänaste lapsevanemate peades. Vastureaktsioonina tahetakse oma lastele ideaalõpetajaid, suure sooja südamega samariitlasi. See omakorda tekitab eelduse, et tänapäevase kooli keskpunktiks peaks olema superõpetaja. Lõppetulemusena tekib nii veel üks

stereotüüp, mis on küll teistlaadi, kuid siiski samamoodi elukauge ja eksitav. Soovime oma lavastusega näidata, et võib-olla on olemas ka kolmas tee.

Tahame selle lavastusega viia need inimesed, kes teatrisaalis istuvad, uuesti koolikeskkonda, panna neid läbi elama sealseid tundeid, konflikte, neid tüüpilisi olukordi, mis klassiruumis tekivad. Lavastus esitab lugusid nii vanema õpetaja, noore õpetaja kui ka õpilase seisukohast.

Kas oled nõus, et noorte ja entusiasmiga alustavate õpetajate motivatsioon langeb karjääri edenedes? Miks see nii on?

Nii nagu üldse paljud inimesed, arvavad ka noored õpetajad tihtipeale, et õpetajaks sünnitakse. On üsna levinud müüt, et õpetajatöö sõltub eelkõige isikuomadustest. Aga see võib hakata kaikkaid kodaratesse loopima. Näiteks kui noorel õpetajal midagi ebaõnnestub, teeb ta kiire järeldus: ma ei sobi. Justkui oleks ta inimesena läbi kukkunud. Tegelikult võiks mõelda nii, et võib-olla jäi lihtsalt midagi kahe silma vahele, ja proovida anda oma järgmine tund paremini. Õpetajana hakkama saamiseks on ikkagi kõige olulisemad tööoskused. Nende arendamisele

Õpetajatöösse on Eestis alati suhtunud lugupidamisega, kuid selle tee valinuid vaadatakse pisukese kaastundega. Kuidas saaks õpetajatööst teha ahvatleva?

Eesti õpetaja mainele andis tugeva hoobi nõukogude aeg, kui kinnistusid arusaamad, et õpetaja on vaene, õpetaja on naine, aga kahjuks ka see, et õpetaja on ideoloogiline töötaja, võõrvõimu käepikendus. Totalitaarses ühiskonnas võib klassi ees korda ja allumist nõudval inimesel olla negatiivne tähendus ka siis, kui ta parajasti seal tahvli ees partei ajalugu ei õpeta.

Kui palju õpetaja töös hakkamasaamisest ja rahulolust sõltub temast endast, kui palju haridusvõrgust või -süsteemist?

tulebki keskenduda nii noorel kui ka juba kogenud õpetajal. Kahjuks koolis töötades võib see ununeda, sest koolitööl on nii palju mõjutajaid – suhted õpilaste ja kolleegidega ning kooli juhtkonnaga, õpilaste perekondlik taust. Ühiskondlikus plaanis käib pidev süüdlase või vastutaja otsimine, meedias soojendatakse pidevalt üles jutte õpetajast kui palgavaesest virisejast... Niimoodi ei ole lihtne hoida oma professionaalset joont.

Ja kui siis saabusid vabad ja metsikud 1990. aastad, jõudsid arusaamad eesti õpetajast teatud haripunkti. Eriti just vaesuse küsimuses, kuna toonase uusrikkuse ja tõusikluse taustal paistis klassi ees seisev õpetaja oma tagasihoidliku palgaga eriti teravalt silma. Aga ka ideoloogiatöötaja taak jäi õpetajale kaela. Kas on näiteks võimalik, et õpetajate kehv maine 1990. aastatel tulenes sellest, et selleks ajaks lapsevanemateks saanud inimesed leidsid nüüd õpetajas kerge saagi, kellele kunagise ülekohtu eest omal moel tagasi teha?

See kõik kokku tähendab, et eesti õpetaja elas üle väga raske üleminekuaja. Kui kool on ühiskonna mudel ja ühiskond väga kiiresti ja väga radikaalselt uueneb, siis just õpetaja elab muutusi väga tugevalt läbi. Millised väärtused kaotada, millised alles jätta? Kas õpilane on klient või alluv või koostööpartner? Kuidas saada hakkama avalikkuse survega? Pole liialdus öelda, et õpetaja on olnud pikka aega üksinda. Üksiolek aga tekitab tihtipeale kibestumust, trotsi, seda tunnet, et sa pole oluline ja sind ei väärtustata. Nii selguski 2013. aasta õpetaja-uuringus, et ainult 14% Eesti õpetajatest usub, et nende töö on ühiskonna poolt väärtustatud.

Õpetajatöö ahvatlevaks muutmine tähendab seega eilse päeva halbadest arusaamadest lahtiütlemist. Aeg töötab õpetajate kasuks, uuel õpilastepõlvkonnal on omad kitsaskohad, aga nendega ei seostu mainitud minevikuhädasid. Õnneks on ka õpetaja-amet oma loomult selline, et see nõuab väga kiiret kohanemist ja ajaga kaasas käimist. Seega, ka kõige vanamoelisem õpetaja tahes-tahtmata muutub tänapäevasemaks. Keerukam lugu on ühiskondlike stampide ja meedias loodava taustaga. Paistab, et seal toimuvad muutused kõige aeglasemini.

Meedia kajastab haridusvaldkonda tihti läbi probleemide, mis just valdkonnale atraktiivsust ei lisa. Miks see nii on ja kuidas seda muuta?

Suuresti on see halva harjumuse küsimus. Ja kool on ka väga konfliktne asutus, ühiskondlike suhete ristumispunkt. Rääkides koolist, räägime justkui meist kõigist. Igapähe on õigus nõuda, otsuseid langetada ja ka hukka mõista.

Seda negatiivsust on hakanud muidugi järjest vähemaks jääma. Asemele on hakanud tulema uus tendents – rõhumine n-ö nunnumeetrile. Õpetajat esitatakse sellise armsa inimesena. Palju kirjutatakse noortest algajatest (olen minagi säärane postripoiss-õpetaja olnud), kirjeldatakse nende idealismi ja entusiastlikku suhtumist. See kõik on vaieldamatult tore, aga see „tavaline“, oma tööd järjekindlalt ja professionaalselt tegev keskealine õpetaja (keskmine eesti õpetaja on 48-aastane) jääb ikkagi tagaplaanile. Tagaplaanile jääb ka õpetaja kui oma ainevaldkonna kõrge spetsialist, õpetaja kui erilise kvalifikatsiooniga asjatundja. On tekkimas hoopis kuvand õpetajast kui inimesest, kes on kaasasündinud haruldase ohvrimeelsuse ja kannatlikkusega. Kahjuks ei too see noori õpetajaks õppima, vaid vastupidi – tekitab emotsiooni, et mina küll selline messias ei ole, las see töö jääb nendele vähestele väljavalitutele.

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the top of the page and extending to the bottom, just above the footer.

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 25 rows.

ÕPPETUND

Mida õppida Eesti meditsiinasutuste reformist?

Tiit Meren, *Taastava Kirurgia Kliinik, missioonikirurg*

Missioonikirurg Tiit Meren räägib sellest, milliseid on Eesti tervishoiusüsteemi ja haridussüsteemi sarnasused ja kas tervishoiuasutuste tsentraliseerimine on hea või halb eeskuju koolivõrgule. Uurime, mida saaks erameditsiini korraldusest õppida erahariduse haridussüsteemiga integreerimisel ning milline roll on haridusel meditsiinitöö tegemisel kriisikolletes.

Milliseid sarnasusi näed Eesti haridussüsteemil ja tervishoiusüsteemil?

Esmalt on tervishoid ja haridusvaldkond mõlemad riigi arengu ja sisejulgeoleku seisukohast riigile elutähtsad valdkonnad.

Teiseks, arstiabi nimetatakse meditsiiniteenuse osutamiseks ja õpetamist haridusteenuse osutamiseks. Mõlemal puhul on kesksel kohal **inimene**, kes seda osutab – ühel juhul arst ja õde ning teisel – õpetaja/kasvataja.

Mõlema teenuse osutamise kirjeldamiseks kasutatakse sõna **võrk** – Eesti tervishoiuvõrgus on haiglavõrgu-arengukava-haiglad ja teised haiglad.

Palun mitte ekslikult jaotada Eesti haiglaid riigi- ja erahaiglateks! Haridusvõrgus aga riigi-, munitsipaal- ja erakoolide võrk.

Teenuse osutamisel on mõlema valdkonna tegevuses väga olulisel kohal **maine** - hea kool, hea haigla või teised koolid ja mitte-nii-edukad haiglad.

Kolmandaks sarnasuseks on, et mõlemad valdkonnad on Euroopas esirinnas. Eesti haridussüsteem on PISA testide tulemuste alusel Euroopas tipus ning Eesti tervishoidu loetakse Euroopa tervishoiuasutuste seas välisanalüütikute arvates kuluefektiivseimaks mudeliks.

Neljas sarnasus on, et mõlemas valdkonnas käib teenuse osutamise

koondamine.

Süvassisveaate tulemusel leiame aga kahe võrreldava valdkonna vahel hulga põhimõttelisi erinevusi. Kas erinevused seletavad ära ka mõlema seni eduka valdkonna varjuküljed ning saavad arengu- ja ülalpidamisraskused (vabandust - väljakutsed...) - on edasise arutelu küsimus.

Erinevused algavad juba omandivormist:

1. Koolidel ja lasteaedadel on omanikuks riik, munitispaalvõim või eraisik. Eesti tervishoiuvõrgus on haiglad AINULT eraõiguslikud asutused s.o. sihtasutused, aktsiaseltsid väga erinevate omanikeringiga. Shokeerivaim uudis tavainimesele on, et riigihaiглаid meil Eestis polegi...

2. Eesti haridussüsteemis pole veel (andke mulle andeks, kui eksin) dramaatiliselt optimeeritud koolide ja õpetajate arvu. Tervishoius on valuline, kuid vajalik optimeerimine viinud haiglate ja arstide/õdede arvu alla. Alates 1999. aastast toimuva reformi kohaselt on tänaseks haiglavõrk jäänud 4-tasandiliseks ja vaid 19 haigla-võrgu-arengukava haiglagaga. Ja ametnike poolt kavandatav meditsiiniteenuse kontsentreerimisplaan vaid kahte suurhaiglasse, SA Põhja-Eesti Regionaalhaiglasse Tallinnas ja SA Tartu Ülikooli Kliinikumi Tartus, näib saavat

juhmaks reaalsuseks...

3. Eesti haridussüsteemi juhivad Haridusministeerium ja KOV-i haridusosakond. Eesti tervishoiuvõrgus täna toimuvat ei juhi enam poliitikutud parlamendist või valitsusest ega Sotsiaalministeerium, vaid kaks suurhaiglat, mis on arusaamatul põhjusel riiklikult monopoolseks kujundatud. Täpsemalt öeldes dikteerib nende kahe rahastamisvajadusi nende äriplaan, sest euroaraha laen vajab graafikukohast teenindamist. Kuigi haiglate tööd rahastab Eesti Haigekassa, kus töötavad arused ja analüüse omavad inimesed, puudub neil ilmselt võimalus, õigu ja julgus sekkuda protsessi. Kui sadades miljonites euroraha oma laiendamiseks saanud üksikud haiglad ei suuda oma äriplaanis alusel laenu teenindada, siis tuleb seda tegema hakata Eesti riigi valitsusel ja see ei lähe juba mitte ... Nagu näha, on haiglatel Eestis mitmeid muresid, aga tegelikult tuleks rahastamisel lähtuda hoopis haigete vajadustest ja nende rahuldamisest!

4. Negatiivse iibe tõttu Eesti rahvaarv väheneb, mistõttu ka haridusteenust tarvitavate laste arv kahaneb. Olukord tervishoius on aga risti vastupidine - seoses elanikkonna vananemise ja elatusaseme tõusuga, suudab üha rohkem inimesi vanaduspõlveni elada. Seetõttu tõuseb dramaatiliselt krooniliste tervisehäädadega inimeste ehk patsientide hulk.

Eestis on tervishoiuvõrk tsentraliseeritud, kas näed selles head või halba eeskuju haridusvõrgule?

Esmapilgul võib jääda mulje, et see aitab nappe kulusid kokku hoida. Samuti võib jääda mulje, et see aitab kvaliteeti säilitada. Tegelikuses muudab teenuse kontsentreerimine ühte-kahte kohta kogu süsteemi monopoolseks. Kui ametnikel-otsustajatel on tänasel hetkel veel aruteludeks partnerid nii tervishoiu- kui ka haridusmaastikul, siis monopoolsuse tekitamisega kaotavad otsuseid langetavad ametnikud konstruktiivse vestluspartneri. Monopoolsesse

Eestist lahkuda. Siin ei ole küsimus pelgalt palgas, vaid eeskätt töökorralduses ja töötajatesse suhtumises. Õnneks ei ole minule teadaolevalt hariduses samasugust rännet toimunud ja seal on barjäär lahkumiseks kõrgem. Erinevusi meditsiinivaldkonnas on veelgi. Meditsiinis ei tööta täna planeeritud süsteem, kus lihtsad vajadused rahuldab perearst ning keerulisemad saadetakse spetsialistide juurde. Haiged üritavad kohe suurhaiglatesse konsultatsioonile saada, jättes pereasti, kui esmase abiandmisliili, vahele. Tervishoid maadleb seega ülesandega, kuidas haigete

Mida parem on meie haridustase, seda paremini teeme vahet ka tõsistel abivajajatel ja oportunistidel.

olukorda sattunud teenusepakkuja nii haiglas kui ka koolis hakkab dikteerima oma tingimusi - esindama isiklike ja institutsionaalseid huvisid. Vähemalt tervishoius on ohumärgid juba nähtavad, haigla huvid on haigete omadest juba ette nihkunud. Kuidas koolis?

On ka selgeid erisusi ja mõned neist on haridusele õnneks soodsad. Soome televisioon käis hiljuti Eestis ja oli heas mõttes šokeeritud, kuidas Eesti haiglad on suutnud vaid mõne aastaga saavutada tehniliselt maailmataseme. Samas on seal töötav personal ülekurnatud ja soovib

liikumise toru terviklikkus taastada, alustades esmatasandist ja liikuda vajaduse selginedes toru kaugemasse otsa -kõrgemasse ravietappi. Hariduses aga just soovitakse põhikooli lahutada gümnaasiumist, lõhkudes justkui hariduse andmise toru eraldi segmentideks.

Milline roll on erameditsiinil Eesti tervishoius? Kas seal on midagi üle võtta erahariduse korraldamisse ja haridussüsteemiga integreerimisse?

Nagu juba eelpool märkisin, pole täna Eestis ühtegi riigihaiaglat, kuigi paljudele

on jäänud mulje, et suured haiglad kuuluvad riigile. Kõik need on tegelikult erahaiglad ja täna veel lubatakse mitmetel neist konkureerida teenuspakkumise turul, aga see võimalus näib ajas olevat kahanev, mis on halb.

Eestis on see eraõiguslike haiglate toimimise süsteem pisut väärustumas, sest riik investeerib erineval moel ebaproportsionaalselt palju kahte suurhaiglasse ja jätab teised haiglad omakogutud tarkuse ja varade abil eluspüsimise mängu mängima. Ametnikud võiksid aga tegelikult analüüsida, mis eelised loob meditsiiniteenuse osutajate paljusus, kuidas konkurents haiglate vahel hoiaks hinnad kontrolli all ja teenuse kvaliteedi kõrgel.

Ja kui haigekassa raviraha liiguks siseriiklikult haigega kaasa sinna haiglasse, kus teda ravitakse – kas see on ressursi raiskamine või hoopis kulude parema läbipaistvuse saavutamine. Kas ei tooks see kaasa meie maksumaksja väikesele rahakotile adekvaatsemalt kohaldatud tervishoiuteenuse osutamise? Kuidas hariduse vallas sama võimalus töötaks?

Ja kuna meditsiiniteenuse rahastamismudel Eestis pikas perspektiivis pole rahvusvaheliste ekspertide arvates jätkusuutlik, kas ei peaks siis otsima väljapääsu personaalmeditsiinis? Innovaatilisemate ravivõtete ja lähenemiste katsetamises ning seejärel juurutamises?

Kas hariduses õnnestuks vältida olukorda, kus suureks nuumatud teenusepakkujad ahmivad väiksemad alla vaid ainult sellepärast, et nad on kõrvalt abiga saanud suureks, aga hiljem osutuvad liiga kalliks, et neid ülal pidada?

[Oled olnud kirurg Eesti missioonidel ja öelnud, et neid probleeme poleks, kui hariduse tase oleks parem. Mil moel aitaks haridus kriise vältida?](#)

Näiteks Afganistanis, mida rohkem inimesed kooliharidust saavad seda paremini nad mõistavad neid ümbritsevat Afgaani maailma ja õpivad endaga hakkama saama. Seda võib otseselt üle kanda Eestisse. Mida laiahaardelisem on haridusvõrk Eestis, seda paremin saavad õpilased ja ka nende vanemad aru, millises ebastabiilses keskkonnas me täna asume. Ja mida rohkem nad mõistavad, millest see ebastabiilsus tingitud on, seda mõistusepärasemalt nad hakkavad käituma kriisiolukorra tekkides. Hea haridus ja lai simaring aitavad kohaneda kriisiolukorraga. Tänapäevane pagulasviha on tingitud teadmatusest. Ometigi, heatahtlikkus ei tohi muutuda rumaluseks ja kõiki riiki tulevaid inimesi ei saa vastu võtta, sest saabujate motiivid on erinevad.

Ja veel - väikeses riigis kasutatakse loogikat, et napid vahendid tuleb efektiivsuse huvides koondada, nii hariduses kui tervishoius. Töötamine

sõjakoldes aga õpetab hoopis vastupidist loogikat. Kriisiolukorras peab ressursid olema hajutatud, sest muidu saab vaenlane ühe löögiga pidepunkti hävitada. Täna Euroopa ebastabiilses julgeolekukorras on igasugune teenuste ja ressursside kontsentreerimine ühte punkti väga ohtlik. Meditsiinis peab võrgustik ja teenus olema rohkem hajutatud. Hariduses pole olukord nii dramaatiline, kuid Afganistanis näiteks lõhkab Talibanist vaenlane lisaks haiglatele ka koolimaju.

Mida parem on meie haridustase, seda paremini teeme vahet ka tõsistel abivajajatel ja oportunistidel.

Kas ja miks soovitaksid haridustöötajatel ennast kriisikolletes proovile panemas käia?

Kui tundub, et elu Eestis on väga hapu ja väljapääsu ei ole, siis piisab vabatahtlikuna Aafrikas töötamisest või mõne tulundusühingu kaudu kriisikoldeesse tööle minna ning korrapealt saab selgeks, et Eestis on elu tänaseks juba suhteliselt hästi korraldatud ja on võimalik leida lahendusi kõikide tekkinud probleemide lahendamiseks. Kastist välja tulek aitab näha Eestit ja Euroopat hoopis teise pilguga.

MAINE

Kuidas saab õpetaja ise oma kutse mainet tõsta?

Martin Saar, Tallinna Reaalkooli keemiaõpetaja

Martin Saar on õpetaja, kes on õpilaste seas armastatud ja kolleegide seas hinnatud. Tema ausad väljaütlemised on õpetajakutse mainet noorte seas tublisti tõstnud. Uurime Martini käest, milline on tema arvates õpetajakutse maine tänases Eestis ja kuidas saavad õpetajad oma kutse mainet ise tõsta. Küsime, kuidas tuua noori õpetajaid kooli ja millised on õpetaja soovitusel haridusametnikele.

Oled samal ajal õpetaja ja õppealajuhataja, kuidas koormusega toime tule?

Oluliseks toeks on väga hea meeskond, nii Tallinna Reaalkoolis kui ka aineolümpiaadide vallas. Pingelistel perioodidel tuleb teha valikuid, mõned asjad peavad viibima. Puhkamiseks ja energia kogumiseks kasutan suveperioodi, mil reisin ja naudin kultuuri. Minu aasta on jaotunud väga intensiivseks tööperioodiks ja samas kasutan ka haridustöötaja võimalust pidada suvel pikemat pausi, reisida, koguda elamusi ning viia kogetu ka

ainetundi. Aineõpetajana ei olnud muidugi probleemi 56 päeva puhkust võtta ja tegeleda sel ajal ainematerjalide koostamisega. Õppealajuhatajale jäävad 56 puhkepäeva utopiaks, sest puhkusel naasvatele õpetajatele on vaja tööpõld valmis teha.

Milline on õpetaja kutse maine tänases Eestis?

Uuringute põhjal on õpetajakssaamise ja õpetajaks õppimise populaarsus Eestis, võrreldes paljude teiste Euroopa riikidega, madal. Arvan, et populaarsuse taset võib teatud määral samastada

maine tasemega. See sõltub siiski palju inimestest, keda hinnatakse või kes on hindaja. Näiteks paljud peavad õpetaja kutset ühiskonna keskselt kutseks. Teise jaoks on õpetaja kutse maine madal, sest tal oli kooliajal õpetajatega negatiivseid kogemusi. Me peaksime suutma eraldada õpetaja isiku mainet ja õpetaja kutse mainet teineteisest. Mõnede õpetajate maine ei pruugi olla väga kõrge õpilaste ja kolleegide hulgas ja seda võidakse laiendada õpetaja kutse mainele.

Me ei tohi liiga palju endale sisendada, et kutse maine on madal. See on lihtne juhtuma, sest ka meedia võib toita negatiivset mainet, tuues rõhutatult esile näiteks õpetajate palganõudmisi. Kuivõrd

Kuidas saavad õpetajad oma kutse mainet ise tõsta?

Kõik katsed seda kuidagi formaalselt teha kipuvad läbi kukkuma. Meil on õpetaja kutsestandardid olemas, kuid mul ei ole usku, et see avaldaks mainele suurt mõju. Haridus ja meditsiin on valdkonnad, mille mainet kogetakse isikliku kogemuse põhjal. Advokatuuri läbimine on juristi kvaliteedi märk, kuid sellist märki haridusvaldkonnas ei ole.

Õpetajast endast rääkides on kõige olulisem pühendumus, seda ei tohi segi ajada 24/7 töötamisega, millega kaasneb läbipõlemine. Õpetaja peab tunnis olema 100% kohal. Õpetaja ei tohi jagada ükskõiksust ja minnalaskmist. Õpetaja

Haridus ja meditsiin on valdkonnad, mille mainet kogetakse isikliku kogemuse põhjal.

õpetaja kutsumust põhimõtteliselt peaks ühiskonnas väärtustama, siis on tunda mõttelaadi, et õpetaja töö on äärmiselt oluline, kuid et praktikas "ei ole see minu jaoks". Mõeldakse, et see on sarnane äärmiselt pühendunud munkade ja nunnade eluviisile, mis ei ole paljudele jõukohane. Loodetakse, et leiduks inimesi, kes seda ilmvõimatut tööd teeks.

ei pea ainult paistma kompetentne, vaid ka olema kopetentne: täpne, korrektne, järjepidev. Väga keeruline on defineerida kõrge mainega õpetajat. On legendaarseid õpetajaid, kes pole olnud korrektsed või järjepidevad, kuid nad võivad olla oma aines guru staatuses. Ka nemad tõstavad õpetaja kutse mainet. Minu tööandjad on väärtustanud spetsialiste, kes on oma alast kirglikult vaimustunud. Õpetaja valmisolek eelarvamusteta diskussiooniks, kas

ainetunnis või probleemide lahendamisel, tõstab lugupidamist tema ja tema ameti vastu. Tänapäeva noored reageerivad valuliselt sellele, kui õpetaja on kinnine või kehtestab ennast õpilaste hulgas jõupositsioonilt.

Kuidas tuua noori kooli?

Mulle on kool pakkunud vaimset tööd, mida on võimalik nautida. Selles töös on ka killuke rutiini, kuid loomingu vabadus ja eneseteostuse võimalus suhteliselt suur. Õpetajale pannakse suured ülesanded - teenida haridust, riiki, õpilasi... Kuid noor inimene vajab pärast esmatasemevajaduste rahuldamist eneseteostust. Minu töö keemiaõpetajana võimaldab mul hoida ennast kursis valdkonna uudistega. Räägitakse, et osad inimesed on sisemise kutsumuse või eelsoodumusega teisi juhendada. Me peame need inimesed üles leidma ning eemaldama takistused asuda tööle õpetajana. Töötasu on üheks takistuseks, sest me peame õpetajat kõrgel tasemel spetsialistiks, kuid ei väärtusta seda vastavalt rahaliselt. Ka see kisub kutse mainet alla. Tänapäevaste võimaluste juures peaksime võibolla leidma võimalusi kaasata osajalise panusega õpetajaid, kes oma peamise sissetuleku teenivad mujal. Samas, ainult selliste osajaliste õpetajate baasil kool püsti ei püsi. Usun ka, et väga oluline on õpetajate õpetamine.

Et nad oleksid valmis töömahtu ja -stiili vastu võtma. Õpetaja koolituses näen ohtlikku trendi, et väärtustatakse vähem erialast valdkondlikku pädevust. Õpetaja ettevalmistusse on toodud midagi, mida kutsun antiintellektuaalseks hinguseks. Õige, et õpetaja peab olema hea meeleolu ja platvormi looja, kuid me ei tohi tähelepanuta jätta nende erialaseid teadmisi. Noor õpetaja ei tohiks saada ebameeldivaid kogemusi lihtsalt sellepärast, et ta ei oska õpilaste küsimustele vastata.

Noori õpetajaid toob ja hoiab koolis kambavaim heas meeskonnas. Isiklikud eeskujud oma headest õpetajatest on samuti suureks motivaatoriks. Seetõttu on igal täna õpetaval inimesel suur roll, et oma positiivse eeskujuga tuua kooli uue põlvkonna õpetajaid.

Millised on õpetaja soovitusel koolijuhtidele ja haridusametnikele?

Kõige olulisemateks väärtusteks koolis töötamisel on minu jaoks usaldus ja loomevabadus. Ma ei töötaks kõrgema töötasuga ametis, kui ma ei tunneks, et mind usaldatakse ja et võin olla õpetajana enda kordumatu mina. Olen valmis pidama kinni kodukorrast ja hindamise põhimõtetest. Seni kui ainetunnis toimuv on õpilasi arendav, võiks täpne läbiviimine jääda õpetaja otsustada.

Headest spetsialistidest õpetajad ja huvilised õpilased peaksid sama

võimaluse korraldada süvaõpet. Sellist initsiatiivi peaks lubama ja soodustama. Meie gümnaasiumihariduse õppekava on väga üldine ja killustunud. Suurbritannias sain proovida, mida tähendab oma õpilastega minna sügavuti. Mina olen selle väljundi endale leidnud tänu aineolümpiaadidele. Hea seltskond, huvitavad teemad ja ühise tegutsemise

vaim on need, mis motiveerivad. Tuleks igati toetada, mitte ainult sõnas vaid ka tegudes, koolide omanäolisust. Praegu on näha tendentsi, et koole surutakse ühesuguseks. Neid koole, kus kogukonnad on oma erisuse leidnud, peetakse elitaarseteks ja snobistlikeks. Samas on nad ühiskonnas hinnatud koolid.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dotted lines for writing.

TÄHENDUS

Kuidas luua haridusasutusele ja -töötajale tähendust ja mainet?

Aive Hiiepuu, Eesti Suhtekorraldajate Liidu esinaine

Aive Hiiepuu on pikaajalise kogemusega suhtekorraldaja, ta on Eesti Suhtekorraldajate Liidu esinaine, Kommunikatsiooniagentuuri PR Concepti juht, Tallinna Ülikooli Kommunikatsiooni Instituudi nõukogu liige ja SOS Lastekülade nõukogu Liige. Tema tööalaste tunnustuste hulka kuulub Eesti parima Suhtekorraldusagentuuri tiitel Kuldmuna konkursilt 2014.a. Rääkisime Aivega sellest, kas tähendust saab luua, milline on haridusasutuse puhul hea maine ja miks peaksid haridusasutused oma maine eest teadlikult hoolitsema.

Millised on olnud olulisimad mainekujunduse ja tähenduse loomise projektid, mille juures oled olnud?

Igal projektil on erinev lävepakk, millal suhtekorraldaja kaastatakse. Minu jaoks on kõige huvitavamad need projektid, kus mind kaasatakse ideestaadiumis ja projekt on keeruline, ettearvamatu, see tähendab raske. Paljud peavad huvitavaks koostööd rahvusvaheliste firmadega, üldjuhul on aga just need standardsed ja rahulikud projektid, kus peakontorist on ette antud teatud tegevused, mida ellu

viima pead. Seal saad mõjutada protsesse ainult taktikalisel tasandil. Strateegiat saab mõjutada aga siis, kui oled kaasatud juba ideefaasis.

Minu põnevamad tööd on just sellised olnudki. Näiteks pensionireformi kommunikatsioonistrateegia väljatöötamine Armeenias, kus ma nõustasin reformi käivitamist juba päris algfaasis. Minu rolliks oli kokku panna meeskond ja leida kohapeal inimesed, kes suudaksid planeeritava kommunikatsioonikampaania erinevaid

osi täita. Selleks, et seda teha, viisin end kurssi täiesti teise kultuuriruumiga, nende väljakujunenud kommete ja tavadega.

Käisin läbi kogu riigi turunduse infrasktruktuuri, pidasin läbirääkimisi ja leidsin olemasolevat know-how'd arvestades hästi koostöötavad komponendid.

Hea projekti elluviimise oluline lüli on ajaressurs. Kiirustada ei tohi, siis on õnnestumise tõenäosus väiksem. Põhjus on selles, et iga otsus ning idee vajab laagerdumise aega. Kui esimese hooga tundub iga väljakäidud idee särav, siis mõne aja möödudes ja taustsüsteemi arvestades,

õpilasi õpetamas. Asutuse hea maine toob need inimesed iga päev sãrasilmselt kooli. Haridusasutus on oma tegevuses õnnestunud, kui õpilased soovivad teha koostööd sinu juures töötavate õpetajatega. Kooli üheks olulisemaks eesmärgiks peaks olema õpilaste edukas elus edasijõudmine. Kui haridusasutusel on selline maine, et sealt ellu minevad inimesed saavad elus hakkama, siis peab ta vähem muretsema edetabelite pärast.

Eesmärgid ja põhimõtteid on paigas pea igas koolis. Kuid koolijuht peab neid alati ja järjepidevalt ka oma töötajateni viima, kes omakorda kanaliseerivad need õpilastele. Seda saab teha vaid siis, kui

Tänapäeval on oluline mainelooja ka meedia, mida ei tohi hetkekski unustada.

pole need enam nii head. Samas on mul ka kogemusi, kus ajurünnakul sündinud ideest kasvas välja väga edukas lahendus. Nii et 100% töötavaid reegleid tegelikult ei ole. On tunnetus ja kogemus, mida kokku pannes sünnivad head lahendused.

Milline on haridusasutuse puhul hea maine?

Hea maine kriteerium on see, kui sinu asutusse tulevad need õpilased, keda sa soovid õpetada. Aga ka need õpetajad, keda sa soovid näha oma

neile on põhimõtteid eelnevalt selgitatud ja nii kokku lepitud. Ei saa eeldada, et see sünnib iseenesest. Kui selline ahel töötab ja seal ei ole liigset müra ega väärarvamusi, siis jõuavad haridusjuhi sõnumid ka kohale.

Õpetaja ja kooli maine on viimaste aastakümnete jooksul muutunud. Seda eelkõige sellepärast, et ka kooli enda ülesanne on ajas muutunud. Kui nõukogude ajal (ja see taust mõjutab meist veel paljusid) oli peamine faktide pähe õppimine ja nende pidev kontrollimine,

siis tänaseks oleme jõudnud aega, kus on oluline mõtlemise oskus ja selle arendamine. Eesmärk on äratada õpilases huvi maailma (sh konkreetse õppeaine) vastu, panna ta lisainfot otsima, õpetama teda selles orienteeruma ja valikuid tegema. Kõige selle tulemusena oskab inimene tulevikus teha enda ja olukorra jaoks parimaid otsuseid, mis ongi elus hakkamasaamise üks põhieeldusi.

Oled erialalt pedagoog, olnud ise juhtimistreener ja lektor, töötanud kahe kooli juures, mida oled õppinud sealsest mainekujundusest?

Audentese kooli lansseerimine oli ülihuvitav projekt. Liitusin nendega siis, kui Fontese Erakool hakkas plaane pidama muutusteks. Sellega seoses muutus kooli omanikering, oli vaja muuta kooli nime, logo, luua uus turunduslik sisu. See oli toona alles teine erakool Eestis. Meil oli palju võimalusi aga ka palju karisid. Tookord peeti erakooli väljavalitute privileegiks ja nõ rikaste kooliks. Samuti arvati, et erakooli minnakse siis, kui mujale sisse ei saada. Tegelik olukord oli aga täiesti teistsugune. See võitlus välise imago ja tegelikkuse vastavusse viimisega kestis aastaid ja ilmselt pole mingis aspektis lõppenud veel tänagi. Kuigi täna oleme olukorras, kus Eestis on ligi 50 erakooli.

Kooli maine on väga mitmetahuline - muutujate arv on suur ja kõiki neid tuleb

võrdselt jälgida. Sisemised sihtrühmad on õpilased, õpetajad, kooli töötajad. Külgnevad ehk välised sihtrühmad on lapsevanemad, osalise tööajaga töötajad, õpetajad vilistlased, koostööpartnerid-tarnijad, teised koolid jne. Kõikide nendega tuleb igapäevaselt arvestada, neile infot jagada. Seda ainult seepärast, et mõistmine oleks ühene, ei tekiks arusaamatusi (või õigemini tekiks neid vähem). Kooli maine oluline osa on ka sotsiaalne kapital, mida luuakse eelkõige just läbi vilistlaste.

Tänapäeval on oluline mainelooja ka meedia, mida ei tohi hetkekski unustada. Tark on tegutseda proaktiivselt ja mitte luua võimalust, et keegi teine initsiatiivi korras sinu eest selle ära teeb. Järgijooksjal on ikka järgijooksja staatus ja võimalused.

Miks peaksid haridusasutused oma maine eest teadlikult hoolitsema?

Mainest sõltub paljuski kooli saatus. Õppetulemused on esmatähtsad, aga kooliga külgnevad inimesed näevad ju koolis ka teisi aspekte. Kui kooli jaoks olulised sihtrühmad kogevad haridusasutust ühtmoodi ja hästi, siis ei pea maine pärast teadlikult muretsema. Küll aga peab seda teadlikult jälgima.

Kui maine eest ise ei hoolitse, siis teevad seda teised: õpilased, konkurendid, meedia, lapsevanemad. Haridusasutusest lähtuvad sõnumid

muutuvad kontrollimatuks, kui sa neid ei koordineeri või lased teistel selle enda eest ära teha.

Mida soovivad haridusjuhtidele oma asutuse maine kujundamisel?

Mainet mõjutavad paljud aspektid, sealhulgas ka meedia, kes avaldab näiteks erinevaid haridusasutuste edetabeleid. Igal aastal ajavad olemasolevad ja

tulevased lapsevanemad näpuga sealt järele ja see on meie kodudes oluliseks jutuaineks. Ma tean kui vastuoluline on arvamus nende kohta, aga vaatamata sellele peaksid minu hinnangul haridusasutused edetabelite koosamisel initsiatiivi võtma ja ise neid koostama hakkama. Kommunikatsioonis on ülioluline, et ise protsesse juhid. Ainult siis saad võimaluse kontrollida tulemust.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A series of 28 horizontal dotted lines for writing.

Jaanus Rohumaa,
EV100 korraldustoimkonna juht

Anneli Ohvri,
EV100 turundus- ja kommunikatsioonijuht

KINGITUS

Mida kingiksid haridusjuhid oma riigile 100. sünnipäevaks?

2018. aasta 24. veebruaril täitub Eesti Vabariigil 100 aastat riigi sünnist. See on meie riigi ümmarguseim sünnipäev. Riik aga ei sünni ühe päevaga. Sellele eelnesid ja ka järgnesid mitmed olulised sündmused, mis vääriwad meeldetuletamist. Seetõttu toimub juubeli tähistamine pikema perioodi jooksul - 2017. aasta aprillist kuni 2020. aasta veebruarini. Jaanus Rohumaa ja Anneli Ohvril räägivad, mil moel teeb EV100 Eesti elu paremaks ja millised on sünnipäeva tähistamise peamised põhimõtted. Arutame, kuidas saaks haridusvaldkond sünnipäeva tähistamisel kaasa lüüa.

Mil moel teeb EV100 Eesti elu paremaks?

Eesti Vabariigi 100. sünnipäev pole mitte ainult rõõmus tähistamine, see annab meile võimaluse värske pilguga vaadata Eesti ajaloo, olevikule ja tulevikule. Me saame meelde tuletada kõik selle väärtusliku, mis on meid siiani toonud, ja tunda uhkust saavutatu üle. Kuid eelkõige tuleb meil mõelda, mida teha edasi, et Eesti tulevik oleks kindlustatud.

Tähtpäevad on enese kokkuvõtmiseks

sobivad ajad, et kaasata teisi ning teha ära asju, mis ammu meeles mõlkunud. Riigi sünnipäev annab meile hea võimaluse mõelda, mis on need olulised asjad, mida me peaksime praegu ära tegema, et ka järgneva saja aasta jooksul oleks meil põhjust rõõmustamiseks. Võtta ette asju, mis ulatuksid laste ja lastelaste ellu, muudaksid Eesti elu juba täna paremaks.

Me kutsume kõiki tegema üheskoos teistega kingitusi Eesti Vabariigile 100. sünnipäevaks. Kingituseks sobivad teod ja algatused, mis muudavad meie endi kui

kogu Eesti elu paremaks.

Millised on sünnipäeva tähistamise peamised põhimõtted ja tegevused?

Eesti riigi sünnipäev on meie kõigi ühine sünnipäev. Kui väärikas ja meelde jääv saab olema sünnipäeva tähistamine, sõltub igaühe panusest. Kõik saavad EV100 programmi lisada sündmuse või teha sünnipäevaks kingitusi.

EV100 pole kultuuriprogramm, see on kõiki eluvaldkondi puudutav ja tulevikku suunatud ettevõtmine. Võtame seda kui võimalust jõuda sünnipäevaks rahvana ja riigina igas mõttes tippvormi, millest hiljem vähemaga enam ei lepi.

sünnipäevaaastal need istutada oma maakonna 100 tamme parkidesse. Eesti teatrid kavandavad ühiskingitusena tuua kümnendite kaupa vaatajate ette unikaalse Eesti sajandi loo.

Kuid need on vaid üksikud näited. Oodatud on nii väiksemad kui suuremad, nii kohalikud kui piiritagused algatused.

EV100 fookuses on lapsed ja noored, neile pakutavad valikud ja võimalused. Saada parimat haridust, mis Eestis kunagi antud; olla seeläbi tunnistajaks väikese riigi tegudele teadus- ja tehnoloogiamailmas; kasvatada oma ettevõtteid maailma erinevate turgude

Haridusest rääkides mõtleme tegelikult sellele, milliseks soovime kujundada oma tulevikku.

Ettevalmistused sünnipäevaks on käivitunud ja mitmed ühiskingitused on juba töös. Näiteks muusikaharidust pakkuvate organisatsioonide ühiskingituse "Igal lapsel oma pill" raames soetatakse nelja aasta jooksul Eesti lastele muusikainstrumente. See algatus on kantud unistusest, et iga laps, kes soovib, saaks õppida pillimängu. Eesti Arhitektide Liidu poolt on ellu kutsutud arhitektuuriprogrammiga "Hea avalik ruum" loodetakse taaslustada mitmete Eesti väikelinnade linnasüdamed. Koolilapsed kasvatavad tammesid, et

suunas; näha maailma ja õppida seeläbi veelgi paremini tundma ka Eestit. EV100 soovib öla alla panna algatustele, mis koonduvad eesmärgi alla pakkuda lastele ning noortele võimalusi kasvada loovas ning haridust väärtustavas keskkonnas.

Kuidas saaks haridusvaldkond sünnipäeva tähistamisel kaasa lüüa?

Mis on haridusvaldkonna kingitus Eesti Vabariigi 100. Sünnipäevaks, mis omaks kestvaid väärtusi? Millega soovib haridusvaldkond vääristada juubelit?

Haridusel on kahtlemata suurim

mõju tuleviku kujundamisel, seega haridusest rääkides mõtleme tegelikult sellele, milliseks soovime kujundada oma tulevikku. Ja kuigi haridus peaks olema üheltpoolt põhiväärtustele tuginev, siis teisalt tekitab just üha kiiremas tempos globaliseerumine survet muunduda koos ühiskonnaga.

Palju on diskuteeritud selle üle, mida peaks haridussüsteemis muutma. Isegi nii palju, et tundub, et muutmine on muutunud eesmärgist olulisemaks. Ehk on just praegu haridusjuhtide eestvedamisel paras aeg otsustada, milliseks me siis tahame oma tulevikku muuta? Milliseid väärtusi, oskusi, vilumusi me tahame edasi anda lastele, et Eesti oleks ka tulevikus hoitud ja hästi maailmas hakkamasaav ning kuidas seda teha.

Ettepanekuid on olnud seinast sein, nüüd saab paljudest ettepanekutest välja valida need, mis meid valitud suunas kõige paremini edasi viivad. Mõelda

saab ka selle üle, mis teeb koolijuhtide ja õpetajate töö nauditavamaks ja väärtustatumaks.

Seega, mis on see oluline tegu hariduses, mis tuleks Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaks ära teha ja sobiks kingituseks riigile ja tegelikult meile endile?

Kuidas kinkida riigile midagi sellist, mis omaks hariduselus kestvat väärtust?

Suured asjad sünnivad koostöös. Sünnipäev annab hea põhjuse ja tähtaja just nüüd välja valida, mis on kõige olulisemad asjad tuleviku seisukohast ning need siis ühiselt ka teostada. Mõelda saab paljude väikeste asjade peale, kuid ka suuremate muutuste peale. Seda võib vaadata nii oma kooli seisukohast kui ka kogu haridussüsteemi mõttes. Mis on need märgilised tegevused haridusvaldkonnas, on teie välja pakkuda. Jääme huviga ootama, sest teie käes on meie tulevik.

PARTNERID

Microsofti lahendused ja tooted – alates Windowsist, Office’st kuni äritarkvarani – on jõudnud tuhandete ettevõtete, haridusasutiste ja inimesteni. Haridusasutustele oleme lisaks korraldanud ka erinevaid üritusi ja programme - Geeks on Wheels (koolikülastused), Student Partners, (tudengite kaasamine) Hour of Code (lastele programmeerimine), Garage48 jpm.

Kõige uuem projekt, mida läbi viime, on Targa klassi lahendus ja teeme seda koostöös BCS Koolitusega. BCS Koolitus on üks Eesti juhtivaid IKT valdkonna koolitus-, projektijuhtimis- ja konsultatsiooniettevõtteid. Tegutsedes alates 1993 aastast ja pikaajastele kogemustele tuginedes pakutakse kõrge kvaliteediga koolitusi. Muu hulgas viiakse läbi õpetajate koolitusprojekte Creative Classroom, Online4EDU ning õppekavaarendusprojekti JOBIT.

www.microsoft.ee
www.bcskoolitus.ee

Juba 23 aastat on Büroomaailma kaupluste ketti haldav Infotark AS olnud innovatiivne ja usaldusväärne partner haridusasutustele. Eesti suurima kontorikaupade müüjana võimaldavad meie suur kaubavalik, kogemused ja aastatega auga välja teenitud usaldusväärsus lahendada enamiku koolide ja lasteaedade vajadustest. Meilt saab nõu ja abi näiteks esitlustehnika hankimisel ja paigaldusel, arvutite ja printerite valikul, laiemalt IT valdkonda puudutavate küsimuste lahendamisel. Uudisena koostöös Skandinaavia maade juhtiva koolide ja lasteaedade varustajaga Lekolar on kaetud ka ainetundide kvaliteetsete õppevahendite vajadus.

Õppevahendid, esitlusvahendid, kooli- ja lasteaia mööbel, kunsti- ja käsitöö tarbed, IT seadmed, printerite kulumaterjalid, renditeenused, kontoritarbed ja asjatundlik, meeldiv teenindus – Küsi, mida meil ei ole!

www.byroomaailm.ee

Microsofti targa klassi lahendus – koolidele tasuta!

Microsofti Targa klassi lahenduse tuumaks on universaalne Office 365 pilvelahendus, mis on ligipääsetav mistahes internetiga ühendatud kohast ja seadmest.

Mida annab targa klassi lahendus koolile?

Targa klassi lahenduse tarkvara pool katab kõiki koolis vajalikke kolme tüüpi funktsionaalsusi:

1. Universaalsed tööriistad igapäevase töö ja õpingute läbiviimiseks arvutil nagu Office vahendid, e-mail, kalendri ja kontaktide haldamine, Skype'i suhtlus jne
2. Iseseisvat ja rühmades õppimist toetavad lahendused õpilastele – lahenduse tuumaks on mistahes vormis info, teadmuse ja meedia loomise, kogumise ja haldamise rakendus OneNote ja selle spetsiaalselt õpikogukondade jaoks loodud lisad. Lisaks OneNote'ile mitmed erinevad võimalused, millest mõned:
  - pilves oma õppedokumentide ja muude andmete hoidmine
  - erinevad rühmatööde vahendid
  - sotsiaalne võrgustik
3. Ka õpetaja lahenduse tuumaks on OneNote keskkond ja selle spetsiaalselt õpetajate ning õppetöö korraldajate jaoks arendatud tööriistad OneNote Class Notebook ja OneNote Staff Notebook:
  - õppetöö planeerimine
  - õppetöö läbi viimine
  - tagasiside ja hindamise korraldamine
  - tulemuste registreerimine ja salvestamine

Microsofti targa klassi lahendus on haridusasutustele TASUTA!

Lisainfot küsige Microsofti partneri Baltic Computer Systems AS käest või uurige lisaks

www.bcs.ee/tarkklass

Partnerid

